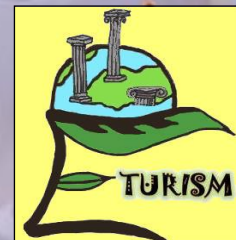

Erasmus+

PROIECT Erasmus+ KA1 nr.2015-1-RO01-KA104-014221 : Utilizarea strategiilor nonformale si informale in educarea adultilor pentru dezvoltarea competentelor antreprenoriale in domeniul turismului si protejarea mediului (E-Turism)

Perioada de desfasurare: 1 Iunie 2015 - 31 Mai 2017

GHID TURISTIC AL JUDETULUI IASI

Coordonator :

 Asociatia EU-RO-IN ,Iasi,Romania

Parteneri:

 Mad for Europe, Spania

 POLARIS S.r.l.s.,Italia

Acest proiect a fost realizat cu sprijinul Uniunii Europene.

Aceasta publicație nu angajează decât autorul ,iar Comisia nu este responsabila de informațiile pe care le conține si de utilizarea lor.

REALIZATORI :

OZARCHEVICI ALINA-ȘTEFANA

ANGHEL ELENA

UNGUREANU GABRIELA-CORINA

UNGUREANU TEODORA

GHID TURISTIC AL JUDEȚULUI IAȘI

Coordonator :

 Asociația EU-RO-IN, Iași, România

Parteneri:

 Mad for Europe, Spania

 POLARIS S.r.l.s., Italia

Erasmus+

HARTA JUDEȚULUI IAȘI

CUPRINS

Municipiul Iași	5
Harta obiective turistice	6
Legenda Iașului	7
Informații	9
Palatul Culturii	10
Gradina Botanică	13
Catedrala Mitropolitană.....	17
Catedrala Catolică.....	19
Catedrala Catolică Veche.....	21
Biserica Sf. Trei Ierarhi.....	24
Palatul Roznovanu	29
Palatul Calimachi.....	31
Teatrul Național	32
Grand Hotel Traian	34
Universitatea Al. I. Cuza.....	37
Manăstirea Golia.....	40
Obiective turistice din Judetul Iași	43
Informații	44
Conacul Cantacuzino din Popești	45
Biserica Sfinții Voievozi din Pașcani.....	47
Palatul Cuza de la Ruginoasa	49
Castelul Sturdza de la Miclăușeni.....	54
Casa Vasile Alecsandri din Mircești	58
Informații	61

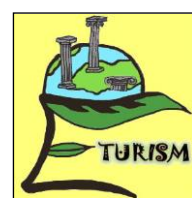
Biserica Cuvioasa Sf. Parascheva din Târgu Frumos.....	64
Mormântul lui Ion Neculce din Prigoreni.....	69
Gara din Podu Iloaiei.....	71
Muzeul viei și vinului din Hârlau	74
Biserica Rotunda din Lețcani.....	76
Muzeul Sitului Arheologic Cucuteni.....	78

MUNICIPIUL IASI

LEGENDA ORAȘULUI IAȘI

Mai demult, pe unde e orașul **Iași** acum erau numai codri și campuri și nici zăre de case, traia un cioban vestit pe locurile acelea și-l chema Dediu.

Dediul ciobanul avea 12 stâni; fiecare stâna era cu câte 2000 de oi. Într-o zi, iaca vine pe acolo și domnul Țării Moldovei, călare, cu oameni de-ai săi. Vede domnul atâtea stâni și întreabă pe un cioban: „ale cui sunt?”. Ciobanul răspunde că „sunt ale lui Dediu”. Văzând domnul atâtea dealuri frumoase, s-a gândit că ar putea fi un minunat loc pentru vreun târg domnesc. Și poruncește ciobanului ca să cheme pe Dediu până la dânsul. Se duce ciobanul și-i spune porunca. Dar Dediu face:

- Du-te și spune domnului să vie el la mine, dacă are treabă!

Ciobanul a adus acest răspuns. Domnul îl mai trimete o dată: „să vie numaidecât”. Dediu raspunde tot așa, că „dacă are treabă, n-are decât să vie la coliba lui”.

Așa și a treia oară. Ce să facă domnul? Vine călare până la Dediu. Îi zice de departe:

- De ce n-ascuți porunca domnului tău, căci el stăpânește **Tara Moldovei** și trebuie să i te supui?!...

- Apoi de ce nu mi-au spus așa și cei pe care i-ai trimes către mine, răspunse Dediu din coliba.

- Ieși pînă afară să vorbim ceva! - striga domnul.

- Nu ies! strigă și Dediu.

- Ieși!

- Nu ies!

- Să vezi tu că ai să ieși, strigă domnul supărat și gata să scoată sabia...

- Ba de-acuma am să ies!... - strigă Dediu, care era o data voinic, nu de două ori; și așa erau toți ciobanii lui.

- **Apoi Ieși să se numească târgul pe care vreau să-l întemeiez aici, strigă domnitorul.**

Și Ieși a ramas numele lui până azi. Acuma domnul s-a dus acasă și l-a chemat pe Dediu. Vine el. Domnul îl întreabă :

- Bine Dediule, cum se face ca toți ai tăi sânt așa de zdraveni și voinici și tari la virtute?

- Îndată ai să vezi, măria ta, zise Dediu.

La masă, domnitorului i-au adus 12 feluri de mâncare. Dediu mânca numai mămăligă caldă cu brânză grasă și bună.

- Mănâncă împreună cu mine, zise domnul.

- Nu, măria-ta, strigă Dediu.

- De ce?

- Ca sa fiu voinic.

- Ce fel?

- Iaca, zise Dediu, eu oi lua 12 linguri din astea 12 feluri de mâncare de-a mariei tale și le-oi pune într-o sticlă; pe urma oi lua și o bucata de mamaliga fierbinte, de-a mea și oi pune într-însa o leaca de brânză... Trei zile să lăsăm și mâncarea măriei-tale și mâncarea mea, ici, dupa sobă... Și om vedea.

Pune el așa 12 linguri din cele 12 feluri de mâncare, într-o sticlă; astupă sticla și o pune după sobă. Apoi ia puțină brânza de oi și o pune într-un dărâb de mămăligă fierbinte și face un urs zdravan și-l zvârle după sobă...

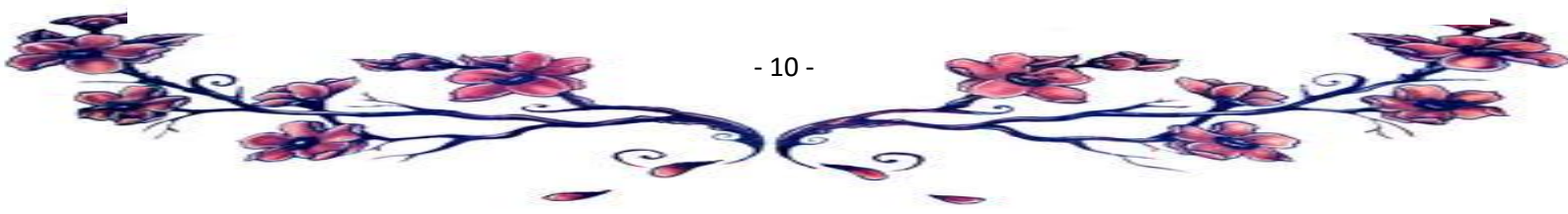
Când, la trei zile, ce să vezi?! în sticlă, mâncările miroseau de trebuia să fugi cât colo; iar ursul lui Dediu era acum mai bun, căci înlăuntru brânza se făcuse unt.

- Ei, măria-ta, acum vezi de ce sântem noi mai voinici? Că pe noi nu ne borfăește în pântece nici un fel de mâncare de felul acestora...

- Să trăiești, Dediule, strigă domnul. Te văd ca ești om cu minte... Haide, te prinzi cu mine cumătru?

- Mă prind și cu noroc să-i dea Dumnezeu, zise Dediu.

La cumătrie, Dediu a adus o poala de galbeni și a dăruit 500 de mioare oacheșe de amândoi ochii și 50 de berbeci frumoși, ciuți de amândouă coarneau. Așa au botezat ei **târgul Ieșului** "...

INFORMAȚII

Municipiul Iași este reședința județului Iași și principalul centru urban din nord-estul României. Iași a fost capitala Moldovei în perioada 1564-1859, una dintre cele două capitale ale Principatelor Unite între 1859 și 1862 și capitala Regatului României între 1916-1918.

Conform datelor recensământului din anul 2011 municipiul Iași număra 290.422 de locuitori și era al patrulea oraș ca mărime din România. Zona Metropolitană Iași, care include 13 localități învecinate, avea o populație de aproximativ 400.000 de locuitori, iar la ultima estimare, de la 1 ianuarie 2015, avea o populație de 357.192, fiind al doilea după București.

Iașul este centrul cultural, economic și academic al Moldovei. Peste 60.000 de studenți învață la universitățile din oraș. Aici a fost fondată și funcționează Universitatea Alexandru Ioan Cuza, una din cele mai vechi și mai prestigioase instituții academice din România, precum și alte patru universități publice și șapte particulare.

Iașul este orașul marilor iubiri, al primei mari uniri, al primului spectacol de teatru în limba română, al primului muzeu literar memorial (Bojdeuca din Țicău) și al primului Muzeu de Istorie Naturală.

Aici funcționează Universitatea Alexandru Ioan Cuza, una din cele mai prestigioase instituții academice din România, precum și alte patru universități publice și șapte particulare. Orașul Iași a fost menționat pentru prima oară într-un privilegiu comercial emis în 1408 de domnul Moldovei Alexandru cel Bun. Totuși, deoarece existau clădiri mai vechi de această dată (spre exemplu presupusa Biserica armeană construită în 1395), se crede că orașul este mult mai vechi, cel puțin cu câteva decenii de această dată. În 1564, domnitorul Alexandru Lăpușneanu a mutat aici capitala Moldovei de la Suceava.

În 1640, Vasile Lupu a înființat aici prima școală în limba română și o tipografie în biserica Trei Ierarhi. În 1643, prima carte tipărită în Moldova a apărut la Iași.

„Sunt români care n-au fost niciodată la Iași, deși n-ar trebui să fie nici unul, căci cine n-a fost aici nu poate să străbată cu înțelegere foile celor mai frumoase cronici, nu se poate pătrunde după cuviință de spiritul trecutului nostru care trăiește în acest loc mai viu și mai bogat decât oriunde aiurea [...]. În conștiința lui națională ar fi o lipsa dacă el n-ar fi văzut orașul care a fost și-și zice încă astăzi, cu mândrie,
capitala
Moldovei...”
(Nicolae Iorga).

Erasmus+

1. PALATUL CULTURII

Palatul Culturii este o clădire emblematică, construită în perioada 1906-1925, în perimetrul fostei Curți Domnești medieval moldovenești, pe locul fostului Palat Domnesc, unde voievozii noștri și-au avut scaunul, de unde au trimis porunci scrise cu litere vechi în toate cele patru hotare, chemând oastea să se opună hoardelor de navalitori.. Inaugurarea a avut loc în 1926 în prezența regelui României, Ferdinand de Hohenzoller.

Edificiul a servit inițial drept Palat Administrativ și de Justiție. În anul 1955, destinația clădirii este schimbată într-una culturală, devenind gazda unor importante instituții culturale din Iași.

Astăzi, Palatul Culturii este sediul Complexului Muzeal Național „Moldova”, ce cuprinde Muzeul de Istorie a Moldovei (1916), Muzeul Etnografic al Moldovei (1943), Muzeul de Artă (1860), Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu” (1955), precum și Centrul de Conservare-Restaurare a Patrimoniului Cultural (1975). În aripa de nord-est a palatului se află sediul Bibliotecii Județene „Gheorghe Asachi” (1920).

De-a lungul timpului, în zona respectivă a orașului, s-a dezvoltat ansamblul Curții Domnești (atestată documentar începând cu 1434). În 1806 - 1812, prințul Alexandru Moruzi construiește un impunător palat în stil neoclasic. Afectat de incendii, Palatul Domnesc va fi refăcut de prințul Mihail Sturdza în 1841 - 1843. După Unirea de la 1859 și mutarea capitalei la București, Palatul Domnesc devine Palat Administrativ. Mai multe incendii de la sfârșitul sec. al XIX-lea continuă să afecteze clădirea, luându-se, la începutul secolului al XX-lea, decizia demantelării (1904) și reconstrucției, în locul refacerii vechiului palat.

Noul edificiu a fost realizat în stilul neogotic, după planurile arhitectului Ion D. Berindey, ajutat de arhitecții A. D. Xenopol și Grigore Cerchez. Întreruptă în timpul Primului Război Mondial, construcția palatului s-a prelungit pe durata a două decenii. Edificiul, finalizat pe 11 octombrie 1925, a fost inaugurat în anul 1926 de către regele Ferdinand al României.

Stilul palatului e neogotic, cu detalii ornamentale, cu elemente heraldice în exterior. Aripile cu ieșindurile semicirculare au fost retrase și împodobite la fronton cu statui de arcași ce stau de strajă, iar pe laterale s-au construit două intrări sub forma unor turnuri boltite. Intrarea în palat se face printr-un turn donjon mare, cu creneluri și firide dominate de o acvilă cu aripile desfăcute.

Elemente de interes turistic sunt: „Sala gotică”, unde se poate admira mozaicul ce reprezintă un „bestiarum” medieval (grifoni, acvile bicefale și lei). „Sala Voievozilor” se află la etaj și conține, în medalioane, portretele domnilor Moldovei și ale regilor României. Tot la etajul I se află „Sala Henri Coandă”. La faima Palatului Culturii a contribuit și ceasul cu trei cadrane din turnul cladirii. Având diametrul de 3,25 m, acestea erau decorate cu mici vitralii, reprezentând cele 12 zodii. Câte doi plăieși, în costume naționale, zugrăviți pe zidul turnului, stau de strajă, încadrând ceasornicul, după modelul oștenilor pictați la castelul Peleş. Atât vitraliile, cât și crenelurile, în formă de cruce ale turnului, erau luminate electric în cursul nopții. Carillonul ceasului este un sistem de clopote acordate, o replică modernă a mecanismelor similare din Evul Mediu Occidental. Cele 8 clopote din turnul palatului reproduc, la fiecare oră exactă, "Hora Unirii", amintind acum nu doar "Unirea cea mica" din 1859, ci și "Unirea cea mare" din 1918. Melodia este înregistrată pe un tambur cu 69 stifturi.

Legenda spune că în proiectul inițial erau prevăzute 365 de camere, dar construcția are 298 încăperi cu o suprafață de aproximativ 36.000 m². La fațadă sunt 92 ferestre, iar la mansardă alte 36 în ogivă și două rânduri de baghete.

La etajul I, la fațada centrală, se află „Sala Voievozilor”, cu picturi în stilul frescelor medievale din ctitoriile Moldovei, așezate în chenare de epocă. Picturile au fost executate de Ștefan Dimitrescu și de elevii săi. Tot la etajul I se află sala „Henri Coandă”, ale cărei lambriuri au fost executate după un proiect al marelui savant. În amintirea anilor petrecuți la Iași ca elev al Liceului Militar, Coandă a dăruit orașului proiectul „Monumentului Eroilor Români” din cartierul Galata și rețeta unui ciment special, care imită perfect

culoarea și sunetul lemnului de Până în 1955, aici a fost sediul Tribunalului Județean, dotat cu mobilier confecționat la „Casa Maple” din Londra. Afectat de cutremurul din 1940, Palatul a slujit în timpul celui de-al doilea război mondial drept cazarmă a trupelor germane și ulterior, sovietice. Începând din anul 1975, planșeul de lemn al ultimului etaj a fost înlocuit cu unul de ciment, turnat în plase de oțel, lucrare parțial terminată în martie 1977, când a avut loc cutremurul cel mare. Ca o cheie de boltă, noul planșeu a susținut monumentul, fiind afectate în schimb, planșeele de la etajul I, zidăria, ornamentele și stucaturile. Lucrările de consolidare și restaurare durează încă și astăzi.

Erasmus+

2. GRĂDINA BOTANICĂ

Grădina Botanică „Anastasiu Fătu” din Iași este cea mai veche grădină botanică din România. A fost înființată în 1856 de cel al cărui nume îl poartă acum, Anastasiu Fătu, medic și naturalist, pe o proprietate cumpărată de acesta.

Prima grădină, înființată în 1856 de Anastasiu Fătu la Râpa Galbenă, a existat până la moartea creatorului ei, în 1886, când terenul a fost vândut de către urmașii lui. O stradă situată aici perpetuează memoria lui Anastasiu Fătu.

În 1873, Societatea de Medici și Naturaliști din Iași înființează o a doua grădină botanică, în apropiere de cea veche. Sarcina de organizare a acesteia revine lui Dimitrie Brândză, iar majoritatea plantelor au fost donate de către Anastasiu Fătu. Unele dintre plantele cultivate atunci mai există și astăzi, în curtea Muzeului de Istorie Naturală.

În 1870, Universitatea „Al.I. Cuza” hotărăște să construiască ea însăși o grădină botanică, în spațiul actual al Institutului de Medicină și Farmacie, care este extinsă în 1876. Dar, pentru că nici acum aceasta nu corespundea standardelor de învățământ, se planifică crearea uneia în spatele Palatului Culturii, care însă nu este finalizată din lipsă de fonduri, iar ulterior din pricina Primului Război Mondial.

Astfel, în 1921, profesorul Alexandru Popovici înființează o grădină botanică nouă în spatele clădirii Universității noi, unde construiește și mici sere, folosite pentru creșterea plantelor tropicale. Această locație se păstrează pentru mai bine de 40 de ani, până în 1963. În acest an se hotărăște mutarea grădinii în spațiul actual, pe Dealul Copoului, sub supravegherea profesorului Emilian Țopa, pentru ca aceasta să satisfacă cerințele de învățământ.

În anul 1973, directoratul instituției a fost preluat, neremunerat, de botanistul ieșean Mandache Leocov: *"Mi-au spus că au nevoie de mine un an, un an și jumătate. Eram îndrăgostit de plante, făcusem doctoratul în botanică agricolă. Un an s-a transformat în 17 ani. Grădina avea atunci 43 de hectare, am lăsat-o cu 105 hectare. Cu excepția unei suprafețe de șase hectare, toate terenurile pe care le-am preluat erau neproductive, aride. Marea majoritate erau așa de degradate că le-am abandonat Gostat-ul. Am făcut împrejmuirea, extinderea rețelei de ape, de drumuri, am stins ravenele, am făcut lacurile, centrele gospodărești. [...] Vreo patru ani de zile am organizat serele grădinii botanice. O parte din serele de arbori tropicali sunt tot din vremea mea. Expoziția de crizanteme tot eu am început-o", își amintește Leocov.*

Erasmus+

Activitatea științifică a grădinii botanice se desfășoară în 10 secții și 2 laboratoare.

Secția Sistematică

Are o suprafață de 5 hectare, pe care se cultivă aproximativ 2000 de specii de plante, aranjate pe încrângături, ramuri, ordine și familii, conform înrudirilor naturale. Sectorul Sistematic se adresează în special elevilor și studenților, care au astfel un material biologic viu, cu ajutorul căruia pot înțelege mai bine unitatea și diversitatea lumii vii.

Acesta a publicat, în 1988, alături de Emilian Țopa, Ion Sârbu, Ionel Lupu, Rodica Rugină și Corneliu Tăbăcaru, lucrarea de referință *Ghidul Grădinii Botanice*, lărgind în același timp sfera de relații a instituției universitare cu alte grădini botanice din lume.

Astăzi, Grădina Botanică din Iași acoperă o suprafață de aproximativ 100 de hectare, fiind una din cele mai mari din Europa.

Complexul de sere

Este format din 12 sere, fiecare ocupându-se de un anumit aspect din flora și vegetația lumii: plante mediteraneene, tropicale, subtropicale (colecții de cactuși), flori ornamentale (36 soiuri de azalee și 469 soiuri de crizanteme).

Expozițiile organizate în sere în lunile februarie (azalee) și octombrie (crizanteme) atrag un număr mare de vizitatori și sunt celebre la nivel național.

Secția Flora și vegetația României

Este cel mai întins din grădina botanică, având o suprafață de 25 ha. În crearea acestuia s-a urmărit redarea etajelor de vegetație existente în România pe verticală și caracteristicile (din punct de vedere a florei și vegetației) fiecărei provincii a țării pe orizontală. Acest lucru a fost posibil datorită formelor de relief existente în acest loc. Totodată, s-a încercat introducerea speciilor specifice României care sunt amenințate cu dispariția sau rare și păstrarea unei game variate de taxoni din flora țării.

Secția Dendrologică

Sectorul dendrologic a luat ființă sub îndrumarea botaniștilor Mandache Leocov și Ionel Lupu, într-o perioadă în care instituția universitară ieșeană gestiona un teren în mare parte viran: "*avea un aspect de ... maidan. Erau vreo doua mii de lacasuri individuale de tragere, folosite de unitatile militare din Iasi. A fost nevoie de multa munca, dar Universitatea a trimis un buldozer sa niveleze terenul ... In mijlocul sectorului dendrologic a existat o ferma zootehnica, iar in extremitatea sudica, bucati de pamint ars SCVaminteau de o veche fabrica de caramida*", își amintește Lupu. Acesta a gestionat numeroase plantații noi de tei, carpen, fag, stejar, plop tremurător și paltin, originare de pe dealul Repedea, de la Poieni, din Codri Pașcanilor, din comuna Sirețel, dar și folosind seminte de arbori exotici furnizate de cele peste 500 de grădini botanice din lume cu care instituția ieșeană a colaborat.

În acest sector se află două izvoare de apă minerală: izvorul nr. 3, *Amfiteatru*, și izvorul nr. 5, *Ruina*. Printre plantele aflate aici se numără plopi, salcâmi și stejari și o colecție de liliac.

Secția Rozarium

Rozariul grădinii conține peste 600 de soiuri de trandafiri, răspândite pe o suprafață de 1,7 hectare. Datorită numărului mare de soiuri nobile, precum trandafirii remontanți (*Frau Karl Druschki* etc.), hibridii *Thea* (*La France 1867*, *White Christmas*, *Matterhorn*, *Mount Shasta*, *J.F.Kennedy*, *Mme. Caroline Testout*, *Mary Maryweather*, *Diamond Jubilee*, *Peer Gynt*, *Caprice*, *Sutter's Gold*, *Kardinal*, *Crimson Glory*, *Erotika*, *Ernest H. Morse*, *Eminence*, *Mainzer Fastnacht* etc.), dar și soiuri de trandafiri pitici, semiurcători și urcători colecția prezentă aici este unică în România a fost recunoscută de către *The World Federation of Rose Societies*.

În colecție sunt incluse și soiuri de trandafiri create în România: *Luchian*, *Foc de Tabărăși* și *Rosa bunda*.

3. CATEDRALA MITROPOLITANĂ

Catedrala Mitropolitană din Iași, cu hramul Sfânta Paraschiva, Întâmpinarea Domnului și Sfântul Mucenic Gheorghe, este biserica catedrală a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, una dintre cele șase catedrale mitropolitane ortodoxe din România.

Idea înălțării unei biserici monumentale, la Iași, aparține domnitorului Mihail Sturdza (finanțator principal) și mitropolitului Veniamin Costache. Hrisovul domnesc din 8 august 1826, emis de Ioniță Sandu Sturdza, Domn al Moldovei între

1822-1828, privind lucrările de proiectare și construire a noii biserici, este considerat a fi actul de naștere al Catedralei mitropolitane.

Biserica a fost ridicată pe locul unde s-au aflat două biserici mai vechi: *Biserica Albă* (din secolul al XV-lea) și *Biserica Stratenia* (din secolul al XVII-lea). S-a lucrat mai întâi între anii 1833 și 1839, după planurile arhitecților Gustav Freywald, Bucher și Mihail Singurov. Pe 23 mai 1857, bolta centrală s-a prăbușit, biserica rămânând într-o stare precară pentru următoarele două decenii.

În anul 1880, mitropolitul Iosif Naniescu a pus a doua piatră de temelie și, cu sprijinul autorităților statului, lucrările s-au încheiat în anul 1887. Arhitectul Alexandru Orăscu, pe atunci rector al Universității București, a refăcut proiectul măreței biserici, renunțând la imensa cupolă centrală. El a adăugat cele două rânduri de pilaștri masivi în interior, realizând o clădire de plan

basilical, cu o navă

centrală și două nave laterale mai mici. Alexandru Orăscu a păstrat cele patru turle laterale decroșate, dar a renunțat la cupola centrală de mari dimensiuni, înlocuind-o cu un sistem de patru bolți, despărțite prin arce transversale.

Pictura interioară a fost realizată de maestrul Gheorghe Tattarescu. Sfințirea Catedralei, la 23 aprilie 1887, a fost un eveniment național, la ceremonie luând parte regele Carol I și regina Elisabeta. Pisania aflată în partea dreaptă a pridvorului catedralei, pe o placă de marmură care se află la intrare, conține următorul text:

„Terminatu-s-a întreaga lucrare în anul mântuirii 1886, al domniei noastre al douăzeci-și-șaselea, al regatului meu al șaselea, împodobindu-se și înzestrându-se cu vase sfinte, candelă de argint, policandre, odoare și veșminte prețioase, precum și cu cele 10 ferestre cu măiestrie împodobite și închinare de noi ca un prinos al râvnei noastre pentru înălțarea sfintei Biserici Ortodoxe, întru pomenirea mea, a iubitei mele soții Elisabeta și a urmașilor noștri...”

Din anul 1889 a fost adusă, de la Biserica Sf. Trei Ierarhi, racla cu moaștele Cuvioasei Parascheva, ocrotitoarea Moldovei.

Catedrala ieșeană este o clădire monumentală, de plan dreptunghiular, marcată la colțuri de patru turle decroșate. Stilul arhitectonic este inspirat din forme târzii ale Renașterii italiene. Elementele decorative, atât în

interior, cât și în exterior, sunt dominate de baroc.

Arhitecții vienezi Gustav Freiwald și Bucher au adoptat pentru noua biserică stilul neoclasic, întâlnit și la alte biserici monumentale din țări europene cu o mare tradiție în domeniu (Italia, Austria, Ungaria ș.a.)

Arhitectul Alexandru Orăscu (1817-1894), rector al Universității București, constatând că spațiul dintre zidurile laterale ale bisericii era prea mare, subminând mereu bolta (care se prăbușise deja în 1857), a decis îngustarea acestui spațiu prin înălțarea unor pilaștri masivi, cu capitelluri de factură corintică.

Pictura interioară i se datorează în cea mai mare parte lui Gheorghe Tattarescu (1820-1894). Chemat la Iași în aprilie 1885, maestrul Gheorghe Tattarescu a finalizat pictura catedralei și icoanele catapetesmei (peste 250 de figuri individuale și compoziții de ansamblu) în iulie 1886.

4. CATEDRALA CATOLICĂ

Catedrala "Sfânta Fecioară Maria, Regină" din Iași este o biserică romano-catolică construită în perioada 1992-2005 în municipiul Iași, cu rolul de a servi drept catedrală episcopală.

Având în vedere că vechea catedrală episcopală din Iași devenise neîncăpătoare, Episcopia Romano-Catolică de Iași a dorit să construiască o catedrală nouă mai mare, unde să poată participa mai multă lume la liturgiile religioase. Până în decembrie 1989 acest deziderat nu s-a putut realiza din cauza opoziției regimului comunist față de biserică.

Abia la 15 august 1990, în mijlocul curții actuale a Episcopiei, înspre sud, a fost pusă piatra de temelie a noului lăcaș de către episcopul Petru Gherghel. Prefectura județului Iași a dispus sistarea lucrărilor după câteva luni argumentând că biserica este prea aproape de Bulevardul Ștefan cel Mare și afectează astfel vizibilitatea clădirilor existente în perimetrul respectiv.

Episcopia a stabilit o nouă locație pentru catedrală, tot în interiorul curții, dar mai în spate. Noul proiect a fost realizat de arhitectul Gheorghe Hereș. În august 1992 s-a început turnarea fundației, iar în octombrie 1993 construcția ajunsese deja la cota zero. Începând de atunci, a fost amenajat subsolul clădirii pentru a se oficia liturghii. Prima liturghie a fost celebrată la Crăciunul anului 1993 în subsolul catedralei. Înălțarea lăcașului de cult a fost finalizată în iunie 1998, aici fiind celebrată prima liturghie la 24 iunie 1998, prilej cu care PS Petru Gherghel a hirotonit 12 preoți. În anii următori, s-au realizat lucrări la acoperiș, la finisarea bisericii pe exterior și interior și la mobilare.

La data de 1 noiembrie 2005 a avut loc slujba solemnă de consacrare a altarului și de sfințire a Catedralei "Sfânta Fecioară Maria, Regină" de către PS Petru Gherghel. La această liturghie solemnă au concelebrat 23 de episcopi (ÎPS Jean-Claude Périsset, nunțiu apostolic în România și Republica Moldova; toți episcopii romano-catolici și greco-catolici din România, episcopi din Italia, Polonia, Elveția, Norvegia, Germania, Austria, precum și ÎPS Daniel Ciobotea, mitropolit ortodox al Moldovei și Bucovinei) și au participat peste 200 de preoți din dieceză și din afara acesteia și peste 3.500 de persoane. Cu acest prilej, au fost așezate relicve ale sfinților la piciorul altarului construit în formă de potir. De asemenea, au fost conferite diplome de onoare sau de merit celor care au contribuit la construirea catedralei.

Catedrala Sfânta Maria Regină din Iași are o formă circulară, cu 24 de ogive și cu o cruce înaltă de 10 m în vârf, în partea centrală a cupolei.

Erasmus+

Dimensiunile sale sunt următoarele:

- diametrul exterior - 38 m
- diametrul cupolei centrale - 24 m
- înălțime interioară la perimetru cu tot cu balcoane - 11 m
- înălțimea până la cornișă - 12.8 m
- înălțimea interioară până sub cupolă - 16 m
- înălțimea până la baza crucii - 26 m
- înălțimea până la vârful crucii - 36 m

După construirea catedralei, a fost reamenajată curtea interioară a Episcopiei. S-a amenajat intrarea dinspre Str. Colonel Langa, curtea fiind împrejmuită de un gard din metal sau din piatră; a fost amenajat un spațiu verde central de forma unui pește, restul spațiului fiind din beton amprentat sau din pavele.

Catedrala are o cupolă de tip calotă, cu 24 de ferestre de tip ogival, ce se sprijină pe patru stâlpi. Biserica are vitralii așezate pe trei registre reprezentând teme legate de creație, alianță, sacrameinte, misterele Rozariului.

Intrarea în lăcașul de cult se face prin partea de est, dar mai există și o intrare secundară în partea de vest. În ambele părți ale intrării, se află săli "Mama și copilul".

În interior, biserica are un spațiu central înconjurat de un hol semicircular. În spațiul central de la parter sunt dispuse 76 de bănci și patru confesionale din stejar, un baptisteriu pe partea dreaptă, la mijloc, și un tabernacol pe stânga, la mijloc. Pe balustrada balconului semicircular de la etaj sunt amplasate mozaicuri cu cele 15 opriri ale Căii Sfintei Cruci. Pe peretele altarului se află o icoană din mozaic care o reprezintă pe Sfânta Fecioară Maria, Regină, încadrată de câte două mozaicuri care reprezintă scene din viața Sfintei Fecioare Maria. La baza mozaicului central se află tabernacolul principal. De o parte și de alta a altarului sunt dispuse pupitre de unde se citesc lecturile din Evanghelie.

La etaj se află balcoane pe întreg conturul, mai puțin pe conturul altarului. În fața altarului se află o orgă clasică (adusă din Germania (Rietberg), cu trei manuale, un pedalier, 3.882 de tuburi și 43 de registre. Biserica are și un demisol, folosit ca sală de conferințe; câteva săli de cateheză și grupuri sanitare pe contur, în partea de sus a demisolului.

Erasmus+

5. CATEDRALA CATOLICĂ VECHĂ

Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Iași, cunoscută și sub numele de Catedrala veche, este o biserică romano-catolică construită în perioada 1782-1789 în municipiul Iași, cu rolul de a servi drept catedrală episcopală.

Până la construirea actualei biserici, credincioșii romano-catolici din orașul Iași (capitala Principatului Moldovei) se rugau într-o biserică din lemn. Biserica franciscanilor, construită din lemn în 1753, a fost mistuită de flăcări în octombrie 1766 și de atunci prefecții apostolici din Moldova au încercat să obțină încuviințarea domnitorului pentru construirea unei biserici din piatră.

La 8 decembrie 1776, domnitorul Grigore al III-lea Ghica (1764-1767, 1774-1777) a dat prefectului apostolic Anton Mauro un hrisov domnesc prin care se încuviința construirea la Iași a unei biserici catolice din piatră. Hrisovul prevedea că *"(...) printr-această a noastră domnească carte, dăm voie și volnicie numiților preoți ai catolicilor ca se aibă a-și zidi o biserică de piatră, după puțința și starea lor, iarăși(i) pe locul acel, unde au fost și mai înainte biserica acea de lemnu (...)".*

Lucările nu au putut începe din lipsa banilor, astfel încât prefectul Anton Mauro a fost nevoit să ceară hrisoave domnești de reconfirmare a dreptului catolicilor din Iași de a construi o biserică din piatră și domnitorilor care s-au succedat pe tronul Moldovei. Constantin Moruzi (1777-1782) a dat un astfel de act la 11 martie 1782 și Alexandru I Mavrocordat (1782-1785) la 9 octombrie 1782.

Abia în toamna anului 1782 s-au început lucrările de construcție a lăcașului de cult romano-catolic. Lucrările au fost intensificate în anul 1784, odată cu instalarea noului prefect al misiunii, pr. Fidelis Rocchi. Acesta a obținut sprijin financiar de la comandantul trupelor ruse din Moldova, prințul Grigori Potemkin (1739-1741). S-a achiziționat de la început o orgă.

sfințită de către prefectul Fidelis Rocchi la 15 august 1789 în cadrul unei liturghii solemne la care au participat și misionarii Luigi Maffei, Placidus Porcelli și Stefano Bialis, alături de cei 200 de catolici ieșeni. Printre cei care au participat la acest eveniment s-au numărat prințul Potemkin și compozitorul și dirijorul italian Giuseppe Sarti. Papa Pius al VI-lea (1775-1799) a fost și el înștiințat de sfințirea bisericii, el scriindu-i despre aceasta episcopului Transilvaniei, Ignác Batthyány (1780-1798).

Între anii 1803-1804, sub îndrumarea succesorului pr. Fidelis Rocchi la conducerea misiunii, pr. Dominic Brocani, s-a construit turnul bisericii, pentru care fuseseră strânși bani timp de 10 ani.

Biserica a fost afectată de incendiul din 19 iulie 1827, care a distrus o bună parte a orașului, dar a fost reparată prin stăruința viceprefectului Misiunii catolice în Moldova, Inocențiu Pamfili, și înzestrată cu un clopot mare în 1829.

În anul 1861, parohul Ioan Eugeniu Zapolski a restaurat și extins biserica în forma actuală. Între anii 1869 și 1873, episcopul Iosif Salandari, vizitator apostolic în Moldova (1864-1873), a efectuat o altă serie de lucrări ce au vizat realizarea altarelor de marmură, aducerea icoanelor din seria Via Crucis și pictarea pereților și a bolților în 1869 de către renumitul pictor italian Giuseppe Carta (călugăr franciscan din Palermo). Odată cu înființarea Episcopiei de Iași la 27 iunie 1884, Biserica Adormirea Maicii Domnului a căpătat statutul de catedrală episcopală. Lucrări de restaurare și de înfrumusețare a bisericii s-au

efectuat și în secolul al XX-lea.

După Revoluția din decembrie 1989 au fost construite la Iași două noi biserici catolice: Biserica Sf. Tereza a Pruncului Isus (sfințită în 1995) și Biserica Sf. Anton de Padova (sfințită în 1996). Cele două parohii au determinat micșorarea jurisdicției Parohiei "Adormirea Maicii Domnului".

În anul 1992 s-a început construcția unei noi catedrale. Aceasta a fost sfințită de episcopul Petru Gherghel la 1 noiembrie 2005.

La 15 septembrie 2008, cu prilejul aniversării a 150 de la apariția mariană, a fost inaugurată în curtea Episcopiei Grota Sfintei Fecioare Maria de la Lourdes. În grotă a fost

amplasată o statueta a Sfintei Fecioare Maria.

Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Iași este construită în stil baroc, având trei altare din marmură. Altarul central a fost confecționat la Roma, iar cele laterale la Padova, cu marmură adusă de la Veneția. Pictura murală interioară a fost realizată în anul 1869 de călugărul franciscan Giuseppe Carta din Palermo.

Catedrala veche dispune de o orgă clasică Rieger cu 21 de registre, adusă din Austria în anul 1904. Ea mai are și alte ornamente bisericesti: amvon, candelabre, candelă, sfeșnice, icoane și statui.

În anul 1813 a fost amplasat un ceasornic solar pe peretele sudic al bisericii.

6. MANASTIREA SF. TREI IERARHI

Mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi din Iași este un monument de arhitectură de valoare din România. Biserica Trisfetitelor a fost ridicată de către voievodul Vasile Lupu, între anii 1637-1639, ca necropolă domnească, reflectând aspirația ctitorului spre lumea bizantină, combinând structuri și forme tradiționale cu materiale prețioase și o decorație fastuoasă.

Gravată în piatră pe fața sudică a bisericii Trei Ierarhi, inscripția votivă ne lasă să citim: "...am ridicat această ctitorie în numele celor trei sfinți: Vasile cel Mare, Grigore Teologul, Ioan Gură de Aur și a fost sfințită în luna mai, ziua a șasea, a anului 7147 (1639) de mitropolitul Varlaam...". Dintr-o dată hramul folosit situează edificiul într-o lume care a fost aceea a Sfinților Părinți ai Bisericii,

apărători ai *dogmelor niceene*, aureolați de cunoaștere și renumiți pentru zelul lor. Dacă atunci, în acel frământat al IV-lea secol creștin, cei trei teologi luptaseră pentru a salva unitatea bisericii, iată cum constructorii bisericii ce le poartă numele au reușit douăsprezece secole și jumătate mai târziu să contopească numeroase influențe din lumi distincte într-un singur monument, legat structural tradiției locului. Spațiul ecleziastic astfel constituit și-a câștigat un loc de prim rang în arta românească, în istoria poporului, a țării și în Biserica Ortodoxă. El reușește să ilustreze o perioadă istorică semnificativă cu confluente benefice și este reprezentativă pentru spiritul creator al unei societăți care, prin realizările ei artistice, e unică.

Ctitorul acestui monument singular, construit între anii 1637-1639, este credinciosul domn al Moldovei Vasile Lupu, una din figurile cele mai importante ale istoriei române, apărător

Erasmus+

recunoscut al Bisericii Ortodoxe. În timpul primilor ani ai domniei sale, când Patriarhia de Constantinopol se găsea într-o situație critică –

strivită de datorii, dominată de intrigi și lovită de dezordini -, Vasile Lupu intervine și încearcă să restabilească lucrurile; de asemenea mai târziu el va achita datoriile Sfântului Mormânt și pe cele ale mănăstirilor de pe Muntele Athos și va face numeroase donații ca inițiator al unor opere de cult și caritate creștin-ortodoxe în Polonia, Bulgaria și Grecia.

Remarcabilă mărturie a măreției domnului, biserica Trei Ierarhi se ridică în inima Iașului, pe actualul bulevard Ștefan cel Mare și Sfânt, înconjurată încă de la început de bisericile Sfântul Nicolae, Sfântul Sava, Golia și Barnovschi, cărora li s-au adăugat succesiv alte monumente religioase și laice, atrase - am putea spune - de centrul tradițional, de locul pe care istoria

l-a înobilat.

Impresionantă, făcută parcă pentru 'a lăsa uimit' sufletul contemporanilor, construcția răspunde dorinței de fast a ctitorului său despre care Nicolae Iorga spunea că "încă de a doua zi după urcarea pe tron și-a luat numele de Vasile și a pătruns în visul bizantin". Și, într-adevăr, biserica Trei Ierarhi din Iași reflectă aspirația spre această lume minunată a Bizanțului, combinând structuri și forme tradiționale cu materiale prețioase și o decorație fastuoasă.

După cum rezultă și din studiul alcătuit de Gheorghe Balș, monumentul respectă în linii mari planul bisericilor moldovenești din secolul al XVI-lea - un plan triconic influențat de biserica Galata, având totuși o turlă suplimentară deasupra pronaosului. Bolta, respectând ingeniosul sistem moldovenesc de construcție al bolților, cuprinde două registre suprapuse de patru și respectiv opt arce de boltă dispuse oblic și care, împreună cu pandantivele de deasupra lor, reușesc să reducă diametrul clopotniței. În exterior, pe fațade, aranjarea elementelor decorative ne amintește de biserica mănăstirii Dragomirna (Moldova 1606-1609) și împărțirea paramentului cu ajutorul unei centuri întâlnită la mănăstirile din Muntenia. Influența goticului transilvan este vizibilă în multe locuri: la contraforturi, la armătura de piatră a ferestrelor, la profilul ușilor, chenarele

Erasmus+

cu

baghete și

arce în acoladă.

Ceea ce imprimă edificiului un caracter particular și o așază între cele mai originale creații ale artei moldovenești, este contrastul armonios dintre formele arhitecturale bine reliefate și proporționate, și decorațiile sculptate care îmbracă precum o dantelă toată suprafața celor patru fațade, inclusiv contraforturile și arhivoltele de pe laturi și de la baza clopotnițelor". Ornamentațiile sunt din cele mai variate: nișe adânci cu arcade fasciculate conform modelelor orientale, colonete ca ale bisericilor rusești, vase persane din care se ridică ramuri înflorite, motive geometrice întâlnite și în Georgia și Armenia, paramentul împărțit de o centură în formă de sfoară răsucită încadrată de două

benzi de marmură decorate în stil renescentist sau baroc. Toate acestea se aranjează într-o unitate căreia lumina pare să-i dea viață. În plus subliniată printr-o colorare lazurit pusă în evidență prin aurire, această decorație contribuie din plin la celebritatea pe care biserica Trei Ierarhi și-a câștigat-o încă de la construcția sa. Pictura a fost realizată de cei mai vestiți meșteri.

Paul de Alep, arhidiacon al Antiohiei care l-a însoțit pe

patriarhul Macarie în călătoria acestuia prin Principatele Române, în secolul al XVI-lea, după ce a examinat cu mare atenție edificiul, și-a exprimat întregul său entuziasm în cartea sa "Călătorii" scrisă în arabă și publicată la

București în 1900, în traducere românească. În biserică au fost aduse în iunie 1641, moaștele Sfintei Parascheva, trimise de patriarhia și sinodul de la Constantinopol în semn de recunoștință pentru acțiunile și donațiile generoase ale domnitorului Vasile Lupu.

Erasmus+

Racla cu cinstitele moaște a fost transportată cu o corabie pe Marea Neagră,

fiind însoțită de trei mitropoliți greci; Ioanichie al Heracleei, Partenie al Adrianopolului și Teofan al Paleopatrii. Ajungând la Galați, apoi la Iași, au fost întâmpinate de Vasile Vodă Lupu, de mitropolitul Varlaam și de episcopii de Roman și Huși, de cler și credincioși. În ziua de 13 iunie 1641, moaștele au fost așezate în biserica mănăstirii Sfinții Trei Ierarhi. Moaștele Cuvioasei Parascheva au fost strămutate în Catedrala Mitropolitană din Iași

după sfințirea acesteia la 23 aprilie 1887. Jefuită și arsă de năvălitorii din Est (1650) și din Nord (1686), zguduită de cutremure (1711, 1781, 1795, 1802,) biserica va fi restaurată între anii 1882 - 1887 (arhitectura) iar pictura și amenajarea interiorului a durat până în anul 1898, resfințirea lăcașului făcându-se în anul 1904. Alături de ctitori, la *Trei Ierarhi* își dorm somnul de veci cărturarul voievod pribeag Dimitrie Cantemir (1710-1711) și primul domnitor al României, Alexandru Ioan Cuza (1859-1866). În curtea bisericii a fost construită o mănăstire din care azi se mai poate vedea clădirea cu Sala Gotică, vechea Schola Basiliana, mărturie a bogăției vieții culturale din acea epocă. Tipografia ce a fost instalată aici, a cărei presă tipografică a fost adusă de la Kiev datorată ajutorului mitropolitului mitropolitul Petru Movilă, a fost condusă de starețul mănăstirii și director al școlii nou deschise, călugărul Sofronie. Aici a apărut prima lucrare tipărită (în greacă) din Moldova și, anul următor, celebra Cazania a mitropolitului Varlaam. Inodul interortodox de la Iași din 1642 (ale cărui lucrări s-au desfășurat în fosta trapeză a Mănăstirii „Sf. Trei Ierarhi“, cunoscută astăzi ca Sala Gotică), care a adoptat celebra Mărturisire de credință ortodoxă și anul 1645 când a fost uns patriarhul Paisie al Ierusalimului fost stareț la Mănăstirea Galata. În ianuarie 1993, lucrările simpozionului desfășurat la Iași sub egida Comisiei Naționale a României pentru UNESCO, primăria orașului Iași, consiliul local și Mitropolia Moldovei și Bucovinei au scos la lumină rezultatele a numeroase studii specializate privind starea și nevoile construcției precum și interesul manifestat de autorități pentru conservarea

Erasmus+

și punerea în valoare a edificiului. Cu ocazia lucrărilor de restaurare datorate arhitectului André Lecomte du Nouy în anii 1882-1890, biserica Trei Ierarhi și-a văzut distrusă pictura interioară originală. Anumite intervenții controversate au marcat atunci o etapă caracteristică în procesul restaurărilor în România, animată de acțiuni și dezbateri publice, de o luptă de opinii între intelectualii epocii și mediile oficiale, care au condus în final la afirmarea câtorva principii corecte

privind protecția și restaurarea monumentelor istorice. Fără a putea fi totuși egalată, principala ctitorie a lui Vasile Lupu a fost folosită ca sursă de inspirație pentru construcția și decorarea bisericii din marele ansamblu arhitectural al mănăstirii de la Cetățuia (1669-1672) în imediata apropiere a Iașului precum și a bisericii mănăstirești de la Putna.

Azi, mănăstirea Trei Ierarhi are mai bine de 350 de ani. Ea reprezintă un monument inconfundabil, care păstrează toată puterea tradiției. Patina timpului care estompează azi strălucirea decorației de

altădată îi împrumută în schimb sobrietatea vârstei. Linia zveltă a siluetei sale și ornamentele dispuse în rânduri orizontale animă întreaga mănăstire. Dacă, după cum Anton Dumitru o amintește în a sa "Carte a întâlnirilor admirabile", Paideuma reprezintă în greacă 'cel care este cult', dar înseamnă și 'locul unde se învață', 'locul unde se întâmplă ceva', atunci, un astfel de loc este cel de la Trei Ierarhi din

Îași deoarece el arată din plin în ce măsură se pot combina și coexista influențe provenind din culturi atât de variate cu condiția ca ele să găsească o înțelegere perfectă, într-o ambianță de

sărbătoare, alături de o gazdă primitoare.

Erasmus+

7. PALATUL ROZNOVANU

Palatul Roset-Roznovanu, este un monument de arhitectură, construit în deceniile 7 - 10 ale secolului XVIII-lea, în Iași.

Clădirea adăpostește actualul sediu al primăriei Iași. Impresionantă prin somptuozitate și prin fastul interioarelor, a fost construită în deceniile 7 - 10 ale sec. XVIII-lea și restaurată între anii 1830 și 1833 de către cunoscutul arhitect Gustav Freywald, cel care a proiectat și

Catedrala Mitropolitană din Iași.

În ansamblu, ca arhitectură dar și prin frescele interioare și statuile ce împodobeau în 1830 exteriorul, palatul aparține stilului neoclasic, cu elemente ornamentale electico-baroce. Până în 1891 când este vândută statului, clădirea este reședință a familiei Rosetti - Roznovanu, cea mai puternică și mai influentă familie din arena politică moldavă a urbei. Fiind una din cele

mai importante case ale Iașului în epocă, a găzduit numeroase personalități și a fost martora unor evenimente istorice semnificative.

La sfârșitul sec.XVIII (1788), se stabilește la Palat, generalul rus Romanov și mai apoi, întreaga diplomatie rusă, aflată aici în perioada Regulamentului Organic (1829 - 1831). De altfel, în 1866, familia Roznovanu, susținută de forțe politice din Rusia, încearcă organizarea unui complot ce urmărea urcarea în scaunul Moldovei, a lui

Erasmus+

Nunuța Roznovanu, dar planul se soldează cu un eșec. Un eșec a fost și încercarea fostului domnitor Mihail Sturdza, stabilit aici în 1858 de a reveni la putere, la 10 ani de la plecarea din țară. Figuri marcante se perindă prin saloanele Palatului în deceniile 7-8 ale sec.XIX: M.S. Carol I, Natalia Kescu (care va deveni Regina Serbiei în 1882), celebra Hariclea Darclée etc.

Între anii 1892 - 1892, Palatul Roznovanu va fi folosit ca reședință temporară a familiei regale, o parte din spațiu fiind alocat autorităților locale. Clădirea a jucat un rol deosebit pe scena istoriei mai ales în Primul Război Mondial, între 1916 - 1918, când a găzduit sediile ministerelor conducerii politice refugiate de la

București. În încăperea în care se află acum Cabinetul Primarului, își avea biroul M.S. Regele Ferdinand I, iar în actuala Sală de ședințe a Consiliului Local s-a întrunit în 1918, Consiliul de Război al României. În deceniile 2-4 ale secolului XX, Palatul cunoaște din nou strălucirea vieții mondene de altădată, pentru ca, din 1944 să devină sediul Comitetului Orășenesc de Partid și din 1970 sediul Primăriei Iași.

După 1990 s-au perindat prin Sala Mare a Palatului, semnificative personalități ale vieții politice românești, membrii Casei Regale, ambasadori și reprezentanți ai statelor din toate colțurile lumii.

Erasmus+

8. PALATUL CALIMACHI

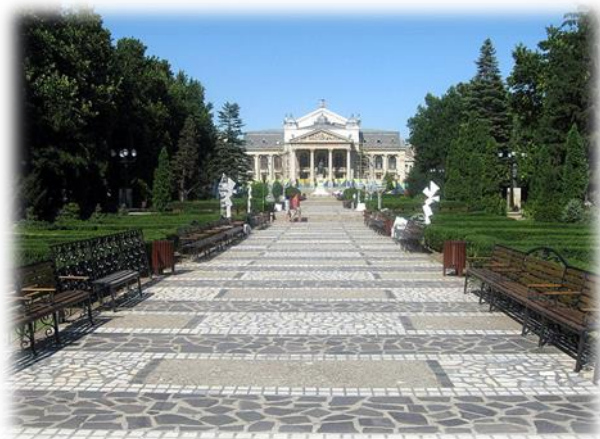
Construit între 1791-1793, palatul adăpostește astăzi Universitatea de Medicină și Farmacie din Iași. A fost palat domnesc în timpul domnitorului Alexandru Calimachișii a funcționat ca reședința domnească. Din anul 1860 până în 1897 a fost sediul Universității ieșene, până când

noua clădire a Universității ce s-a construit în Copou a fost terminată. Nu se știe cine a fost efectiv proprietarul clădirii unde s-a construit palatul, diverse surse atribuind proprietatea unor personalități cum au fost Costache Ghica, Matei Cantacuzino sau Ion Cantacuzino. În timpul domniei lui Alexandru Calimachi (1795-1799), va deveni palat domnesc. Din 1806 până în 1839, imobilul a avut doi proprietari: Iordache Balș (1806) și Alecu Rosetti-Roznovanu (1839). Administrația domnitorului Alexandru Ioan Cuza cumpără clădirea pentru 18.000 de galbeni și astfel imobilul devine și sală pentru examenele de bacalaureat, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. A rezistat incendiului din 24 noiembrie 1922 și celui de al Doilea Război Mondial, când studenții și profesorii au fost evacuați în Alba Iulia. Între 1963-1982 a fost și sediul Filialei din Iași al Academiei. În 1973 în fața palatului a fost construită Poarta nădejdi. Clădirea veche de peste două secole, continuă să fie un simbol al vieții academice.

9. TEATRUL NAȚIONAL

Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași este o instituție publică culturală, aflată în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor, fiind cel mai vechi Teatru Național din România. Clădirea Teatrului Național din Iași este înscrisă în Lista monumentelor istorice, având.

Înființat în 1840, sub direcțiunea lui Costache Negruzzi, Vasile Alecsandri și Mihail Kogălniceanu, conducerea trupei românești fiind asigurată de

Costache Caragiali, Teatrul Național a funcționat din 22 decembrie 1846 în noua sală a Teatrului cel Mare de la Copou. În noaptea de 17 spre 18 februarie 1888, în urma unui incendiu devastator, clădirea Teatrului de la Copou este distrusă. Demersurile pentru construirea unui nou local de teatru au durat până în 1894 când este aprobat contractul cu

arhitecții vienezi Fellner și Helmer.

Actuala clădire a fost construită pe locul vechii primării, între anii 1894 și 1896, fiind considerată a fi cel mai vechi și cel mai frumos lăcaș de acest gen din țară. La 1 decembrie 1896, clădirea Teatrului Național a fost inaugurată de primarul Nicolae Gane.

Planurile clădirii aparțin celebrilor arhitecți vienezi Fellner și Helmer, ce au proiectat construcții

Erasmus+

similare din Viena, Praga, Odessa, Zürich.

Inaugurată odată cu teatrul, uzina electrică a acestuia a marcat începutul iluminatului electric la Iași.

În anul 1956, cu prilejul aniversării a 140 de ani de la primul spectacol în limba română, teatrul ieșean primește numele marelui poet, dramaturg și om de cultură Vasile Alecsandri (1821 - 1890).

Clădirea Teatrului Național este o veritabilă bijuterie arhitectonică adăpostind adevărate monumente de artă: Cortina pictată în 1896 de meșterul vienez M. Lenz și terminată de unul din discipoli, prezintă în centru o alegorie a vieții, cu cele trei vârste, iar în dreapta, alegoria Unirii Principatelor Române (Moldova, Transilvania și Țara Românească); Cortina de fier, pictată de Al. Goltz, cu motive ornamentale dispuse

simetric, separă etanș scena de restul sălii; Plafonul pictat de Al. Goltz, în culori pastelate, reprezintă alegorii paradisiace, fiind ilustrat cu nimfe și îngeri și încadrat în stucatura rococo; Candelabrul din cristal de Veneția cu 109 becuri.

În prezent, această clădire găzduiește și Opera Națională Română Iași.

Până în 2011 Naționalul din Iași își desfășoară activitatea în mai multe locații. Datorită lucrărilor de reconstrucție, spectacolele se desfășoară la Sala Teatru (Teatru la Cub), Sala Pod Pogor Fiul, Sala Studio *Teofil Vâlcuși* Sala Uzina cu Teatru.

10. GRAND HOTEL TRAIAN

Grand Hotel Traian, denumit anterior Hotelul Traian, este un hotel din municipiul Iași, situat în Piața Unirii nr. 1. Clădirea a fost construită în 1882 după proiectele inginerului francez Gustave Eiffel (1832-1923).

Hotelul Traian din Iași a fost inclus pe Lista monumentelor istorice din județul Iași din anul 2004, având codul de

clasificare.

Pe locul în care se află astăzi Hotelul Traian au existat anterior dughenele avocatului Scarlat Pastia (1827-1900), primarul orașului Iași în perioada 1877-1879. Deși magazinele din Piața Unirii și de pe străzile Arcu și Lăpușneanu îi aduceau un profit considerabil, primarul a decis să le demoleze pentru a ridica un teatru național. Proiectul nu a fost realizat însă, iar în locul edificiului cultural a ridicat Hotelul Traian.

Mulțumit de calitatea podului Eiffel din Ungheni, Scarlat Pastia apelează tot la celebrul inginer francez Gustave Eiffel (autorul proiectelor unor capodopere ale artei moderne ca Turnul Eiffel din Paris și Statuia Libertății din New York) pentru realizarea proiectului clădirii. Imobilul a fost construit în stil neoclasic francez, pe o structură metalică (la acea vreme o noutate), având coloane de fontă și platforme metalice.

Lucrările de construcție s-au derulat între anii 1879-1882, fiind

Erasmus+

executate de firma condusă de Eiffel. Ca urmare a cheltuielilor de construcție foarte mari, Scarlat Pastia s-a îndatorat atât de mult, încât a fost ruinat. Pentru a-și acoperi datoriile, a fost nevoit să cedeze imobilul către societatea Creditul Urban (unul dintre creditorii săi). Noul proprietar a transformat imobilul în hotel, care aducea venituri mai mari decât un teatru.

Ulterior, hotelul a trecut în proprietatea familiei evreiești Theitler. Afaceristul Adolf Theitler a murit în 1930, el având doi copii: Jacques (decedat în 1941, fără urmași) și Carol. În anul 1942, imobilul a fost expropriat de la moștenitorii lui Adolf Theitler. În anul 1943, Primăria Iași a renovat

hotelul cu fonduri proprii. Hotelul Traian a fost naționalizat în anul 1950. După Revoluție, Hotelul Traian a fost trecut în proprietatea SC "Turism Moldova" SA, cu capital de stat.

În 2001, după apariția Legii nr. 10/2001, cetățeanul israelian Carol Theitler (născut la Pașcani în 1924 și emigrat în Israel în anii '60) a revendicat 36 de proprietăți naționalizate, printre care și hotelurile Traian, Astoria și Continental. El a solicitat restituirea în natură a hotelului.

În anul 2001, pe parcursul a mai multe luni, omul de afaceri Dănuț Prisecariu, proprietarul SC Alimentara SA, a achiziționat de pe piața Rasdaq pachetele de acțiuni deținute de SIF Transilvania, SIF Banat-Crișana și SIF Moldova la SC "Turism Moldova" SA. El a cumpărat astfel 10,65% din capitalul social al SC "Turism Moldova" SA. În ianuarie 2002, a avut loc o majorare de capital la care Prisecariu a participat cu 25,6 miliarde de lei vechi, el ajungând să dețină astfel 60,04% din capitalul social al firmei. În martie 2003, Prisecariu a cumpărat prin locitație cu strigare pachetul de 230.894 acțiuni deținute de Ministerul Turismului la SC "Turism Moldova" SA (reprezentând 30,4% din capitalul social al firmei). El a devenit proprietarul a 90% din capitalul social al societății care avea în patrimoniu Hotelul Traian.

În anul 2006, Hotelul Traian a primit clasificarea de 4**** hoteliere, în

Erasmus+

urma investițiilor de peste 4 milioane euro.

În clădirea hotelului au avut loc evenimente importante: banchetul celei de-a XXI-a aniversări a Societății Literare „Junimea“ (1884), serbarea centenarului Răscoalei lui Horia, Cloșca și Crișan (21 octombrie 1884), la care au participat Mihai Eminescu și Ion Creangă. În anul 1918, pentru o scurtă perioadă, aici a funcționat Guvernul

României.

În clădirea hotelului au poposit prinți și prințese, ambasadori, miniștri și președinți de state, oameni de cultură și artă sau oameni de afaceri. Printre cei care au fost găzduiți de hotel este de menționat actrița Greta Garbo, care a locuit la 12 iulie 1934, sub un nume fals, într-unul din apartamentele de lux ale hotelului. În anul 1980, în Hotelul Traian a fost cazată delegația condusă de I. Păun care purta Flacăra olimpică în drum spre Jocurile Olimpice de la Moscova.

Erasmus+

11. UNIVERSITATEA AL. I. CUZA IAȘI

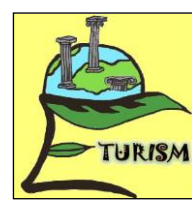
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC) sau Universitatea din Iași, este o universitate de stat de cercetare avansată și educație din Iași, România.^[1] Este prima universitate modernă din România.

În 2011, a fost clasificată de Ministerul Educației,

Cercetării, Tineretului și Sportului și Asociația Universităților Europene în prima categorie cea a universităților de cercetare avansată și educație.

Universitatea din Iași, ca instituție modernă de învățământ, a fost fondată la data de 26 octombrie 1860. Universitatea este continuatoarea simbolică a vechii Academii Vasiliene, înființată de Vasile Lupu,

în 1640, urmată,
la 1707, de Academia Domnească, fondată de Antioh Cantemir.

În mod direct,
Universitatea din Iași se
trage din Academia
Mihăileană, fondată
în 1834 de Gheorghe
Asachi. În noua sa formă,
ea a fost inaugurată la 7
noiembrie 1860 (26
octombrie stil vechi), în
prezența

domnitorului Alexandru Ioan Cuza, al cărui nume îl poartă din 1960.

La înființare avea trei facultăți: drept, filosofie (litere) și teologie. Facultatea de Drept fusese înființată încă de la 24 februarie / 7 martie 1856. În 1864, universitatea era formată din Facultatea de Litere și Filosofie, Facultatea de Drept, Facultatea de Științe fizice, matematice și naturale, iar în 1879, a apărut Facultatea de Medicină. În anii 1890-1900, s-a dezvoltat Facultatea de Științe: în 1892, a apărut catedra de Chimie, în 1906, cea de

Chimie Agricolă, iar în 1910, a apărut Școala de Electricitate.

Actualul corp A al universității, Palatul Universității, a fost construit între anii 1893 și 1897 (și extins în perioada interbelică) după planurile arhitectului Louis Blanc și inaugurat în prezența

regelui Carol I și a reginei Elisabeta. Clădirea este o îmbinare a stilurilor clasic și baroc, monumentală la intrare ducând în faimoasa "Sală a Pașilor Pierduți", decorată cu picturi realizate de către Sabin Bălașa.

Fiind cea mai veche Universitate din România, este o instituție de învățământ superior cu tradiție și în același timp o Universitate modernă care, prin realizările înfăptuite în plan educațional și științific, a căpătat recunoaștere atât pe plan național cât și internațional.

Pe 23 mai 1893, pe locul unde funcționase până în 1888 Teatrul Național, a avut loc ceremonia punerii pietrei fundamentale a Palatului Universitar (cunoscut astăzi ca principal corp de clădire) în prezența Principelui Ferdinand de Hohenzollern-Sigmaringen. Clădirea, impresionantă prin monumentalitate, se înscrie în canoanele stilului eclectic francez și își depășește funcțiile strict utilitare, căpătând valoare de simbol atât pentru comunitatea locală, cât și pentru întreaga spiritualitate românească.

Construit după planurile arhitectului Louis Blanc (pentru care acesta a câștigat o medalie de aur la o expoziție de la Paris), Palatul Universității a fost inaugurat pe 21 octombrie 1897

sub înaltul patronaj al Regelui Carol I și al Reginei Elisabeta. Cele 19 picturi murale reflectă sufletul, tinerețea, istoria și poezia poporului român. O veritabilă beatitudine de albastru, ce acoperă aproximativ 300m² din clădirea principală a Universității, muralele au fost concepute de maestrul inorogilor și al siluetelor cosmice între anii 1968 și 1978. i cosmic”, așa cum singur s-a definit, pictorul Sabin Bălașa a lăsat valoroasă moștenire orașului celor șapte coline creațiile din epoca maturității sale artistice. “La Iași – avea să mărturisească – am un muzeu personal în facultăți, se perindă lumea, generații întregi cresc privind muralele mele și apoi se răspândesc în lume și vorbesc despre ele.”

12.MĂNĂSTIREA GOLIA

Mănăstirea Golia este un lăcaș de cult important în orașul Iași, numit după marele logofăt Ioan Golia, primul ctitor. Se află în Târgul Cucu. Hramul mănăstirii este „Înălțarea Domnului”. Mănăstirea reprezintă un important centru cultural, adăpostind Centrul Cultural Misionar

Doxologia al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, precum și o atracție turistică din Iași.

Așezământul ecleziastic de la Golia se prezintă ca o fortăreață tipic medievală.

Despre vechea biserică, de care este legat numele familiei Golia, nu se știe prea multe date cu privire la arhitectură,

cert fiind faptul că a fost ridicată în secolul al XVI-lea. Actuala biserică a lui Vasile Lupu, refăcută între anii 1650-1653 și terminată în 1660 de fiul său Ștefăniță, se deosebește în totalitate de specificul bisericilor ortodoxe moldovenești, atât ca formă de construcție cât și ca arhitectură. Biserica actuală reprezintă o îmbinare de stiluri, îndeosebi baroc și bizantin, construcție realizată într-un moment de realizare a Renașterii târzii în Principatele Române. Planul exterior este rectangular, cu ziduri înalte, care se sprijină pe epifaștri, de factură corintică, de

peste 12

metri

înălțime, ancorați într-o cornișă.

Cornișa este depășită de o compoziție unică, acoperișul fiind străjuit de șapte turlle, unicat ca model, dar diferențiate între ele, ceea ce atestă, supoziția că au fost realizate treptat, în etape diferite, influențate și de restaurări. Înălțimea totală a bisericii este de circa 30 de metri, lungimea de 30 de metri și lățimea de 13 metri. Accesul spre biserică se realizează printr-un pridvor, în partea de apus, prevăzut cu două uși laterale, spre nord și sud. Interiorul este de factură bizantină, trilobat: pronaos, naos și altar. Deasupra pridvorului se află cafasul,

care lasă vederea să treacă spre pronaos pe sub arcade, impunătoare prin forma lor. Trecerea dinspre pronaos spre naos se realizează printre două coloane puternice, de asemenea cu arcade pe trei spații, formate împreună cu zidurile laterale, iar la partea superioară apare un zid despărțitor, amintind vechiul stil. În partea de început, naosul cuprinde un spațiu, specific unei camere tombale, dat fără o destinație ulterioară în acest sens, mormintele, cu personalități mai de seamă, fiind poziționate în pronaos. În a doua sa parte naosul se lărgeste făcând loc celor

două abside, care dau forma de cruce, tipic ortodoxă, pentru interior.

Mănăstirea este înconjurată de un zid înalt, prevăzut la colțuri cu turlle ridicate în 1667 și un turn-clopotniță refăcut la 1900. Zidurile de incintă au o înălțime de 9 m și o grosime de peste 1 m, cu un brâu de sprijin în interior, pe care cândva se patrula. În incintă se mai păstrează astăzi o casă cu coloane din secolul al XVIII-lea, unde a locuit temporar și Ion Creangă cât a fost diacon la Golia. Aproape de turn se află și o cișmea din vremea lui Alexandru Moruzi.

Obiective Turistice din Județul IAȘI

The map displays the following municipalities: Corni, Cristești, Lunca, Hilipiceni, Căiarași, Glinzheny, Verești, Vorona, Vorona Mare, Răusenii, Fălești, Lazov, Vulturești, Tudora, Deleni, Iugari, Șipote, Trifești, Flamynzeny, Uidești, Lespezi, Ceplenița, Caprei, Focuri, Gropanița, Proboata, Târbuși, Cotnari, Balș, Românești, Popricani, Vânători, Golești, Drăgușeni, Todirești, Belcești, Movileni, Sculeni, Victoria, Tura, Cristești, Pașcani, Bălș, Românești, Popricani, Vânători, Golești, Petricani, Urecheni, Strunga, Lungani, Dumesti, Letcani, Aroneanu, Ungheni, Tîbucani, Hălăucești, Brăești, Popești, Miroslava, Iași, Holboacă, Seliștea, Mircești, Oțeleni, Boghicea, Sinești, Voinești, Tomesti, Birnova, Osol, Kosteșeni, Ștefan cel Mare, Săboși, Bără, Stănița, Mădărjac, Ciurea, Schitu-Duca, Costuleni, Girov, Făurei, Cordun, Sagna, Dagăta, Tîbana, Mironeasa, Dobrovăț, Răducani, Umbrava, Mărgineni, Trifești, Roman, Tansa, Scănteia, Tăcuta, Coropcenii, Roznov, Moldovaeni, Valea Ursului, Bozieni, Dumesti Vechi, Rebricea, Coddășeni, Costuleni, Podoleni, Icușești, Oniceni, Bălcești, Todirești, Miclești, Bunești, Arșeni, Botesti.

INFORMAȚII

Pascani este un municipiu din județul Iași, Moldova, România, format din localitatea de reședință și din localitățile component Blăgești, Boșteni, Gâstești, Lunca și Sodomeni. Este al doilea centru urban ca mărime din județ, cu o populație de 33.745 locuitori (2011). Este un important nod de cale ferată.

Factorii favorabili activității turismului din orașul Pașcani sunt: cadrul geografic pe care-l oferă valea Siretului, în acest sector, și dealurile împădurite din împrejurimi.

Obiectivele turistice cu caracter cultural-istoric sunt: casa Iordache Cantacuzino și Biserica Sf. Mihail și Gavriil, ridicate în a doua jumătate a sec. al XVII-lea, declarate monumente istorice. Aceste monumente sunt amplasate în parcul orașului din zona centrală.

De mare valoare istorică sunt unele monumente istorice din teritoriile apropiate: Palatul domnitorului Al. I. Cuza de la Ruginoasa, la 17 km est de Pașcani, ridicat în 1811 și cumpărat de el în 1862, construit în stil neogotic. La Prigoreni Vechi lângă Tg. Frumos se găsesc urmele caselor și mormântul lui Ion Neculce. Pe drumul dintre Tg. Frumos și Mircești, lângă Băile Strunga, se găsește castelul de la Miclăușeni, în stil englezesc cu turnuri gotice și frumoase decorațiuni interioare; la Mircești, lângă calea ferată, la 30 km sud de Pașcani, te întâmpină Casa Memorială și Mausoleul popularului poet Vasile Alecsandri; la Cozmești, comuna Stolniceni-Prăjescu, la 10 km sud de Pașcani, lângă șoseaua Pașcani-Roman se află Palatul lui Grigoraș Sturdza, ridicat în 1816 cu concursul arhitectului Iosif Demesovici.

Erasmus+

1. CONACUL CANTACUZINO DIN POPEȘTI

Conacul Cantacuzino-Pășcanu din Popești este un conac boieresc construit în secolul al XIX-lea pe locul unui conac mai vechi de către familia boierilor Mavrocordat în satul Popești.

Prima atestare documentară a satului Popești este într-un uric din 12 august 1426 al domnitorului Alexandru cel Bun (1400-1432). El a făcut parte din Ținutul Cârlișturii. Moșia Popești a aparținut o lungă

perioadă familiei Mavrocordat.

La 24 martie 1883, principele Alexandru Gh. Mavrocordat (4 iunie 1844 - 18 martie 1907) s-a căsătorit cu Lucia Cantacuzino-Pășcanu (19 mai 1862 - 26 martie 1930). După căsătorie, Alexandru Mavrocordat a dărâmat vechiul conac și a ridicat cu meșteri italieni un palat cu 36 camere, în stil neoclasic. Cei doi soți au avut împreună trei copii, care s-au născut în conacul de la Popești: Olga (1884-1971), Maria (1885-1976) și George (1887-1907).

Principele Alexandru Gh. Mavrocordat a murit la Paris, la 18 martie 1907. Patru luni mai târziu, a decedat și fiul său, Gheorghe Al. Mavrocordat, care a fost înmormântat în biserica din Popești.

După moartea principelui, moșiile familiei au fost administrate de văduva sa, Lucia Cantacuzino-Pășcanu. Ea a murit în 1930 și a fost înmormântată în biserica din Popești; prin testament, moșia Popești a trecut

Erasmus+

la fiica ei, Olga. Aceasta se căsătorise în 1908 cu prințul Mihail Sturdza, nepotul fostului domnitor al Moldovei, Mihail Sturdza (1834-1849).

În 1930, Olga Sturdza era proprietară a 250 ha de teren de cultură și 58,88 ha de teren inexpropriabil la Popești, ea având și alte proprietăți. În urma reformei agrare din 1945, suprafața moșiei Popești a fost redusă la 50 de hectare.

După instaurarea regimului comunist, prin Decretul 83/1949, castelul a fost trecut abuziv în proprietatea statului. Prințesa a fost obligată să se mute la București, de unde a fost ridicată și arestată în anul 1953, împreună cu nora sa, Ileana Manu-Sturdza, sub învinuirea că au vândut lemne de pe fosta lor proprietate (pădurea Hangu). După nouă luni de detenție la penitenciarele Mislea și Jilava, au fost eliberate. În anul 1957 i s-a permis să plece din România și s-a stabilit la castelul soțului său de la Dieppe (Franța), unde a

murit în 1971. Ea a lăsat ca moștenire domeniile de la Popești nepotului său, Dimitrie Sturdza (n. 1938), care locuia în Elveția.

În mai 1998, prințul Dimitrie Sturdza a formulat către Judecătoria Iași o cerere de retrocedare a castelului din Popești și a celor 50 ha de pământ lăsate moștenire de către bunica sa. Cererea a fost admisă în noiembrie 1998, Judecătoria dispunând punerea în posesie. Începând din 1999, s-au efectuat lucrări de consolidare și restaurare coordonate de arhitectul Nicolae Munteanu, dorind să se redea castelului înfățișarea originală.

Erasmus+

2. BISERICA SFINȚII VOIEVOZI DIN PĂȘCANI

Biserica „Sf. Voievozi Mihail și Gavriil” din Pașcani este un lăcaș de cult ortodox ctitorit în anul 1664 de către vistiernicul Iordache Cantacuzino. Ea se află pe Aleea Parcului nr. 5 (anterior Str. Ștefan cel Mare nr. 102), în centrul orașului Pașcani (județul Iași).

Prima atestare documentară a localității Pașcani se află într-un hrisov de danie din 8 aprilie 1419, fiind menționat cu statutul de sat. Într-un alt document al domnitorului Alexandrel, dat la 2 iulie 1453, se precizează că satul Pașcani se află pe moșia boierului

Oană Pașcă, de la care i se trage și numele. În secolul al XVII-lea, moșia satului a ajuns în proprietatea boierilor Cantacuzino.

Boierul Iordachi Cantacuzino a îndeplinit rangul de mare vistiernic la curtea domnească de la Iași, în timpul domniei lui Vasile Lupu (1634-1653). Marele boier era cumnat cu domnitorul, soția sa Catrina Bucioc fiind soră cu Doamna Tudosca, întâia nevastă a domnitorului. Printr-un zăpis din 31 martie 1637, marele vistiernic Iordachi Cantacuzino a obținut o jumătate din satul Pașcani de la un grup de mari boieri, tranzacție în care un rol important l-a avut Doamna Tudosca. Între anii 1640-1650,

Erasmus+

boierul a construit un palat pe muchia dealului Pașcanilor, care străjuia Valea Siretului și întreaga moșie. El este considerat fondatorul ramurii boierești Cantacuzino-Pașcanu.

Marele vistiernic a murit în anul 1664, stăpâna moșiei devenind soția sa, Alexandra. Moșia a fost stăpânită de boierii cantacuzini timp de peste un secol, devenind apoi

proprietatea familiei Bălășescu. În toamna anului 1812, moșia a fost cumpărată de vistiernicul Iordache Rosetti-Roznovanu, apoi a

fost moștenită de fiul său, Neculai Rosetti-Roznovanu. Acesta a vândut proprietatea colonelului Eugeniu Alcaz. Următorii proprietari au devenit

apoi membrii familiei Brătianu. În anul 1946, moșia Pașcani Deal a fost expropriată de către Comitetul Local pentru Reformă Agrară din comuna Pașcani (județul Baia), de la ultimul proprietar, profesorul Gheorghe I. Brătianu.

În imediata vecinătate a palatului, vistiernicul Iordache Cantacuzino și a doua sa soție, Alexandra, au ctitorit în anul 1664 Biserica „Sf. Voievozi” din Pașcani. Deasupra intrării se află o pisanie în limba slavonă. Lăcașul de cult a suferit unele refaceri în anul 1807.

Printre preoții care au slujit aici este de menționat preotul Mihai Mocanu (1938-2009), care a funcționat ca paroh al acestei biserici (1980-2004) și protopop al Protopopiatului Pașcani (1976-1990).

Erasmus+

3. PALATUL CUZA DE LA RUGINOASA

Palatul domnitorului Alexandru Ioan Cuza de la Ruginoasa este un palat construit în stil neogotic în anul 1804, care a aparținut inițial familiei Sturdza. Actualmente este muzeu memorial dedicat Domnului Unirii.

Satul Ruginoasa are o origine veche, prima sa atestare documentare datând din 1596. După tradiție, numele localității ar avea cel puțin două surse. Una ar fi că provine de la un păstor pe nume Rugină care s-ar fi stabilit cu oile prin aceste părți,

dar în lucrarea „Ruginoasa”, Boris Crăciun menționează că „și astăzi în diferite locuri ale comunei se poate vedea, în special după ploaie, un strat subțire brun – roșcat care acoperă pamântul, mai ales în locurile pietroase”, numele provenind de la acest fenomen. Numele unui iaz existent în localitate – „Rugină” apare și în documentele moldovenești din timpul domniei lui Ștefan cel Mare, amintind și de o familie de mari boieri.

La sfârșitul secolului al XVII-lea, familia boierească Sturdza a cumpărat moșia de la Ruginoasa de la Duca Vodă, stăpânind-o timp de aproape 200 de ani.

În primul deceniu al secolului al XIX-lea, mai exact în anul 1804, marele vistiernic Săndulache Sturdza I-a angajat pe arhitectul vienez Johann Freiwald pentru a reconstrui vechea casă boierească de pe moșia

Erasmus+

Ruginoasa. Lucrările de construcție ale casei boierești de la Ruginoasa au fost finalizate în perioada 1 mai 1813 - 30 aprilie 1814. De asemenea, proprietarul Ruginoasei a adus în Moldova, pe cheltuiala sa, un grădinar german, pe nume Mehler, care a primit însărcinarea de a amenaja în jurul palatului un parc cu alei străjuite de statui, bănci ascunse în labirinturi de verdeață și chiar un iaz înconjurat de sălcii. Palatul de la Ruginoasa a fost construit de către Freiwald în stil neoclastic, propriu arhitecturii civile din Moldova acelor vremuri.

În anul 1811, Săndulache Sturdza a ridicat în spatele palatului, o biserică de conac, pe locul unde a fost anterior o biserică de lemn. Acest lucru rezultă din pisania ce a fost așezată la intrare și care a fost distrusă în timpul celui de-al doilea război mondial.

Palatul a fost moștenit de către logofătul Costache Sturdza, fiul lui Săndulache și văr al domnitorului Mihail Sturdza (1834-1849). În perioada

1847-1855, logofătul l-a adus aici pe arhitectul Johann Brandel care a refăcut palatul în stil neogotic, stil păstrat și astăzi.

Logofătul nu a apucat să locuiască prea mult aici, el mutându-se la Iași, capitala Moldovei, unde avea în proprietate mai multe case, precum și unele moșii din împrejurimea orașului. Costache Sturdza a ascuns-o la Palatul de la Ruginoasa pe soția sa, Marghiolița Ghika-Comănești, în care înflorise o pasiune pentru boierul Nicolae Roznovanu.

În anul 1862, domnitorul Alexandru Ioan Cuza al Principatelor Unite a cumpărat la licitație moșia Ruginoasa de la Banca Moldovei, dorind să-l transforme în reședință de vară. Prima grijă a domnitorului a fost să renoveze integral palatul. Deși domnitorul a petrecut puțin timp la palat, aici a locuit soția sa, Doamna Elena Cuza (1825-1909), care s-a ocupat de mobilarea și decorarea încăperilor, de grădină și de acareturi. Ea a angajat meșteri pentru repararea clădirii și grădinari germani pentru refacerea parcului din jurul castelului.

Scara centrală a fost construită din marmură, pereții au fost tapetați cu mătase de la Paris, au fost construite șeminee și s-au adus policandre scumpe. Doamna Elena Cuza a comandat unei firme din Paris, la 19 noiembrie 1863, piese de mobilier în valoare de 61.909 franci, actul de comandă păstrându-se astăzi la Biblioteca Academiei Române. Mobilierul comandat a fost adus în iarna anului 1864-1865.

Palatul de la Ruginoasa a fost inaugurat oficial de către domnitorul

Cuza, cu prilejul sărbătorilor de Paști din aprilie 1864, când acesta a sosit aici împreună cu Al. I. Cantacuzino, Nicolae Pisoski și Baligot de Beyne.

Fostul domnitor a murit la 3/15 mai 1873 în orașul Heidelberg (Germania), iar rămășițele sale pământești au fost aduse la Ruginoasa, potrivit ultimei sale dorințe, fiind înmormântate la 17/29 mai 1873 într-un cavou amenajat lângă biserică. Osemintele domnitorului au fost strămutate de mai multe ori: în

anul 1907 au fost puse în cripta amenajată în biserică, într-o cutie de argint așezată într-un sicriu de stejar; în primăvara anului 1944 au fost scoase din biserică de către un soldat din Ruginoasa și duse la Mănăstirea Curtea de Argeș; apoi, în anul 1946, au fost depuse în Biserica Trei Ierarhi din Iași, unde s-a amenajat o criptă.

Palatul a fost grav avariat de luptele purtate în apropiere în perioada celui de-al doilea război mondial, din el rămânând doar câteva ziduri de incintă și bucăți ruinate de pereți. În următorii 20 de ani, ruinele au stat în ploaie și zăpadă, iar locuitorii au luat piatră din ruine. Complexul de la Ruginoasa a fost reconstruit în perioada 1967-1978, fiind refăcut palatul propriu-zis, o parte din zidul de incintă și doar un bastion în partea de nord-vest. S-a reușit integrarea în ansamblul muzeistic a doar 13 ha din cele 27 ha pe care le avea inițial domeniul.

În anul 1979 s-a încercat amenajarea aici a unui muzeu de istorie, dar abia în 1982 s-a inaugurat oficial Muzeul Memorial "Al. I. Cuza" cu o secție de istorie și una de etnografie. Parterul palatului conține exponate care reconstituie viața și activitatea domnitorului Al. I. Cuza. Muzeografilor au încercat să amenajeze etajul palatului pentru a-l aduce la înfățișarea din vremea lui Cuza. Au fost aduse mobilier de epocă, cărți de epocă, tacâmuri de argint. În cabinetul de lucru s-au adus câteva din piesele de mobilier din lemn de stejar, pe care Elena Cuza le-a comandat renumitei firme pariziene P.P. Mazaroz Ribaillier.

În palat au fost reconstituite următoarele încăperi:

- o bibliotecă (cu cărți aduse de la Paris),
- un cabinet de lucru al domnitorului (unde se aflau un dulap-arhivă,

un

- dulap de bibliotecă, o măsuță în stil gotic și un dulap pentru pendulă),
- o sufragerie în stil gotic (în care se aflau 31 de obiecte de mobilier din lemn de stejar sculptat, dintre care mai există astăzi două etajere-dulap, prevăzute cu barometru și cu o pendulă, iar pe masa acoperită cu olandină albă sunt expuse tacâmurile din argint sau alpaca, farfuriile din porțelan de Sèvres, pahare de cristal de Baccarat, toate având stema Principatelor Unite),
- un salon (cameră de primire a oaspeților) - cu 24 de piese stil Ludovic al XV-lea, dintre care puține s-au mai păstrat, o pianină marca Hermann Heiser & Co., două goblenuri olandeze și o statueta feminină, în fildeșși bronz, operă a sculptorului E. Barras
- salonul Elenei Cuza (cu mobilă stil Louis Philippe),
- camera copiilor,
- dormitorul Elenei Cuza (cu piese de mobilier stil Renaștere) și
- dormitorul domnitorului.

Construit în stilul neogotic, inspirat de romantismul german, Palatul de la Ruginoasa este asemănător cu Palatul Sturdza de la Miclăușeni. Palatul este o clădire de formă pătrată cu un etaj, având cele patru fațade aproape simetrice, cu peroane largi și drepte și balcoane pe toate laturile sprijinite pe lespezi de piatră. Odinioară el avea și patru turnulețe, care nu s-au mai păstrat în zilele noastre. Scara centrală este construită în prezent din lemn.

Erasmus+

4. CASTELUL STURDZA DE LA MICLĂUȘENI

Castelul Sturdza de la Miclăușeni, cunoscut și sub denumirea de Palatul Sturdza, este un castel în stil neogotic construit între anii 1880-1904 de către Gheorghe Sturza și soția sa Maria, în satul Miclăușeni, la o distanță de 20 km de Roman și 65 km de municipiul Iașo. În prezent, se află în proprietatea Mitropoliei Moldovei și Bucovinei și este inclus pe Lista monumentelor istorice din județul Iași din anul 2010, ca parte a ansamblului Mănăstirea Miclăușeni.

La începutul secolului al XVII-lea, vîstienicul Simion Stroici a construit aici un conac ale cărui ruine se mai puteau încă vedea la începutul secolului al XX-lea.

În anul 1752, vornicul Ioan Sturdza a reclădit conacul boieresc, construindu-l cu demisol și parter și în formă de cruce. Conacul avea 20 de camere, câte zece pe fiecare etaj. În grajdurile conacului erau adăpostiți cai de rasă,

pregătiți pentru întrecerile manejului din cuprinsul domeniului.

Preocupat de extinderea moșiei, fiul lui Ioan Sturdza, Dimitrie (1756-1846), a construit în perioada 1821-1823 o biserică de curte, în apropierea castelului. El a înzestrat-o cu o frumoasă catapeteasmă în stil baroc și cu numeroase obiecte de cult valoroase. De asemenea, Dimitrie Sturdza a construit aici și grajduri pentru cai. Fiul lui Dimitrie, Alecu Sturdza (1803-

Erasmus+

1848), a amenajat pe o suprafață de 42 hectare din jurul conacului un frumos parc în stil englezesc, cu specii de arbori ornamentali și numeroase alei cu flori. El s-a ocupat de achiziționarea mai multor cărți și manuscrise rare care au îmbogățit colecțiile conacului.

Castelul adăpostea o colecție valoroasă de cărți și documente, de costume medievale, de arme, bijuterii, tablouri, busturi din marmură de Cararra, argintărie, dar și piese arheologice, numismatice și epigrafice de mare valoare. Numai colecția de cărți număra 60.000 de exemplare, multe din ele fiind ediții princeps sau rarissime.

În timpul primului război mondial, castelul a adăpostit un spital militar, iar Maria Ghica și Ecaterina Cantacuzino au ajutat răniții ca infirmiere. Marele compozitor George Enescu a vizitat castelul, concertând

printre paturile cu răniți. Pentru o lungă perioadă, de administrarea castelului s-a ocupat Ecaterina Cantacuzino, fiica lui George Sturdza și soția lui Șerban Cantacuzino.

În anul 1944, din cauza apropierii frontului, palatul a fost părăsit de Ecaterina

Cantacuzino, care a luat cu ea odoarele bisericii construite de marele logofăt Dimitrie Sturza la 1823. Ea a refuzat inițial să evacueze biblioteca de mare valoare pe care o adăpostea castelul, predând ulterior Episcopiei Romanului două inventare ale bibliotecii. În iarna anului 1944, au staționat în castel prizonieri nemți. Castelul a fost devastat de soldații ruși care au folosit multe cărți valoroase pe post de combustibil în sobe, vânzând alte volume unor magazine din Târgu Frumos, unde erau folosite pentru împachetarea mărfurilor. Pe lângă cărți, au dispărut din castel piese de mobilier și cea mai mare parte din colecțiile familiei Sturdza.

O parte din cărțile rămase au fost strânse de Jacob Popper și Jean Ackerman, care le-au încărcat într-un camion al Apărării Patriotice și le-au luat din castel cu scopul de a le proteja. Unele volume au fost depuse la

sediu ARLUS din Iași, a doua parte au fost vândute Bibliotecii Centrale Universitare și a treia au fost scoase din țară. Volumele salvate de Ecaterina Cantacuzino și pe care le predase Episcopiei Romanului, au fost ulterior donate acesteia.

În perioada următoare, castelul a fost depozit militar de explozibil, patrimoniu al Ministerului Metalurgiei, al Sfatului Popular Regional Iași și al Universității "Al. I. Cuza" din Iași. Autoritățile comuniste organizau uneori petreceri în mansarda castelului.

În anul 1960, Castelul de la Miclăușeni a devenit sediul Centrului de Plasament pentru copii cu handicap psihic sever, aici funcționând și școală specială. În noaptea de 23 decembrie 1968, a izbucnit un incendiu la mansarda castelului, se pare că de la o țigară lăsată aprinsă. Atunci au ars ultimele mobile originale ale castelului, care erau depozitate la mansardă. În anii acelei folosințe nefericite, mai precis în 1985, mansarda și acoperișul castelului au căzut pradă unui devastator incendiu. Apa cu care a fost stins incendiul s-a infiltrat în pereți, contribuind la degradarea progresivă a imobilului.

Clădirea s-a degradat în timp ca urmare a destinației improprii, ea nemaifiind întreținută. S-au produs numeroase degradări ale structurii de rezistență, a stucaturilor, a sobelor, parchetului, a tâmplăriei, a picturii, a componentelor metalice etc. Componentele din lemn au suferit pierderi de material lemnos, elemente sculptate și traforate etc. În plus, ușile și ferestrele au fost ciopârțite, parchetul a fost scos, iar șemineurile sparte. În 1985, conacul a fost afectat de un nou incendiu, arzând acoperișul.

Castelul Miclăușeni este construit în stil neogotic cu elemente de baroc. Clădirea a fost ridicată la sfârșitul sec. al XIX-lea pe locul unui conac

boieresc mai vechi din sec. al XVIII-lea, o parte din construcția veche fiind înglobată în actuala clădire, ea aflându-se în aripa estică a castelului.

Castelul Sturdza are etaj și mansardă. Pereții exteriori ai clădirii au fost împodobiți cu numeroase decorațiuni în altorelief, printre care și steme inspirate din blazonul familiei Sturdza: un leu cu o sabie și o ramură de măslin sau elemente simbolice, realizate în anul 1898 în stilul Art Nouveau de către arhitectul Iulius Reinecke. Acesta fusese ajutat de către Maria Sturdza, care ilustrase ca pictoriță multe din poeziile lui Vasile Alecsandri, vecin și prieten apropiat al familiei Sturdza.

Influențele neogotice se regăsesc în decorațiuni cum ar fi: turnulețe

gotice, armuri medievale, sală de manej, dictoane latinești înscrise pe pereți, turn de intrare cu pod peste șanțul de apă.

În interior, castelul avea scări centrale din marmură de Dalmația, mobilier din lemn detrandafir, minuțios sculptat, sobe

din teracotă, porțelan sau faianță, aduse de peste hotare, parchet cu intarsii din esențe de paltin, mahon, stejar și abanos, confecționat de meșteri austrieci și având motive geometrice și florale. Plafoanele și pereții interiori au fost pictați în ulei, pe ele aflându-se înscrise numeroase dictoane în limba latină.

Părțile componente din lemn ale clădirii (uși, ferestre, lambriuri, scări interioare) sunt realizate din lemn de stejar, tei și rășinoase, fiind bogat sculptate, profilate, traforate și lustruite cu șelac la nivel de mobilier stil.

5. CASA LUI ALECSANDRI DIN MIRCEȘTI

Casa memorială “Vasile Alecsandri” de la Mircești este un muzeu memorial înființat în casa în care a locuit scriitorul Vasile Alecsandri (1821-1890) în satul Mircești din județul Iași.

Conacul familiei Alecsandri a fost construit între anii 1861-1867 după propriile planuri ale poetului Vasile Alecsandri și sub atenta supraveghere a

Paulinei Alecsandri (1840-1921), soția poetului, în satul Mircești. Inițial au fost construite două camere și un hol, ulterior poetul extinzând casa pentru a o face mai încăpătoare.

Casa se afla într-un parc cu stejari și nuci seculari, plantați de poet, precum și lileci. La o distanță de câteva sute de metri, Alecsandri a vrut să construiască inițial o școală de fete.

În această casă modestă, a locuit poetul între anii 1866-1890, compunând o parte a operei sale literare. Aici au fost găzduiți prietenii poetului aflați în vizită la Mircești: mari personalități politice ori literare ca Ion Ghica, Costache Negri, Titu Maiorescu, A.D. Xenopol sau Eudoxiu Hurmuzachi, compozitorul maghiar Franz Liszt - care a concertat la Mircești, în drum spre Rusia sau rapsodul Barbu Lăutaru.

Prin testamentul său din 21 septembrie 1886, poetul Vasile Alecsandri a lăsat soției sale, Paulina, casa și moșia sa din comuna Mircești. În anul 1914, văduva poetului și-a lăsat întreaga avere nepoatelor sale, Elena și Margareta Catargi, printr-un act de vânzare-cumpărare autentificat de Judecătoria Ocolului Rural Mircești, acestora revenindu-le obligația ca în termen de două luni să doneze averea liberă de orice sarcini Academiei Române.

În anul 1914, Academia Română a intrat în posesia casei și a numit un custode pentru tot inventarul. Casa s-a aflat în custodia Academiei până în anul 1944, fiind permis accesul publicului vizitator. Ca urmare a luptelor purtate în apropiere în cel de-al doilea război mondial, conacul și exponatele au suferit o serie de daune, care a determinat necesitatea efectuării unor lucrări de restaurare.

După război, casa și moșia lui Alecsandri au fost preluate abuziv de către statul român, trecând în administrarea Ministerului Artelor și Informațiilor. Odata încheiate reparațiile, conacul a fost deschis ca muzeu memorial la data de 9 iunie 1957. Exponatele au fost reorganizate în anul 1987, apoi, în perioada 1991-1993, s-au efectuat lucrări de restaurare. La finalizarea acestora, casa memorială a fost redeschisă publicului vizitator la 19 septembrie 1993.

Odată cu înlăturarea regimului comunist de la conducerea României, Casa memorială Vasile Alecsandri de la Mircești a trecut în patrimoniul public al Consiliului Județean Iași. În anul 2005, Academia Română, prin președintele său, acad. Ionel Haiduc, a introdus o acțiune în justiție împotriva Consiliului Județean Iași, cerând restituirea în natură a moșiei din comuna Mircești, care a aparținut poetului Vasile Alecsandri. Printr-o

Erasmus+

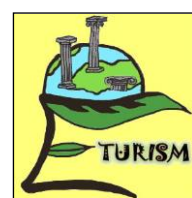
hotărâre a Secției Civile a Tribunalului Iași, Academia Română a reintrat în posesia casei memoriale, a moșiei și a mausoleului de la Mircești.

Exponatele aflate în casa memorială de la Mircești au menirea de a reconstitui, cronologic, etape din viața scriitorului Vasile Alecsandri (perioada studiilor la Iași și Paris, debutul literar, activitatea de culegător de folclor și de dramaturg, participarea la Revoluția de la 1848, Unirea Principatelor Române, activitatea diplomatică a scriitorului și de membru al Societății Junimea), precum și momente legate de activitatea sa literară. Sunt expuse aici obiecte de mobilier originale (birou,

pianină, oglindă, dulap, paturi), tablouri în ulei și fotografii de familie (portretele părinților și ale familiei), stampe, fotocopii după manuscrise, scrisori, ediții de opere, documente originale, aspecte privind creația dramatică și transpunerea ei scenică, diferite obiecte cu valoare memorială.

INFORMAȚII

- Târgu Frumos este un oraș din județul Iași, Moldova, România. Are o populație de 10.475 locuitori.
- Podu Iloaiei este un oraș în județul Iași, Moldova, România. În afara localității urbane principale, orașul mai cuprinde și satele Budăi, Cosițeni, Holm și Scobâlțeni.
- Hârlău este un oraș din județul Iași, Moldova, România. În afara localității principale, orașul mai cuprinde și localitatea Pârcovaci.
- Lețcani este o localitate în județul Iași, România. Este reședința comunei cu același nume.
- Cucuteni este o comună în județul Iași, Moldova, România, formată din satele Cucuteni (reședința), Băiceni, Bărbățești și Săcărești.

Localitatea Târgu Frumos este atestată documentar pentru prima dată într-un document din 5 octombrie 1448, când Petru al II-lea, fiul lui Alexandru cel Bun, a dăruit Mănăstirii „Sf. Nicolae” din Probotă (Poiana Siretului) ceară de la Târgu Frumos. În secolul al XV-lea, există și alte atestări documentare din anii 1449, 1450, 1453, 1454, 1466. În anul 1466, s-a înregistrat aceeași danie pentru mănăstirea din Poiana Siretului, întărită de domnitorul Ștefan cel Mare (1457-1504).

Fiind plasat la punctul de întâlnire a cinci ținuturi, în drumul poștelor domnești și pe traseul mai multor drumuri comerciale, localitatea Târgu Frumos a fost până în 1834 localitatea de reședință a Ținutului Cărligătura. Din documentele întocmite în cancelarie sau însemnările călătorilor străini rezultă faptul că localitatea avea tradiție, utiliza sigiliu propriu și beneficia de o bună organizare.

În Târgu Frumos exista în secolul al XVI-lea o curte domnească, ale cărei ziduri, lângă biserică, se mai vedeau în secolul al XVIII-lea. În lucrarea sa monografică *Descriptio Moldaviae* (scrisă în perioada 1714-1716), cărturarul Dimitrie Cantemir, fost domnitor al Moldovei (1693, 1710-1711), menționa că Târgul Frumos este "un târgușor destul de frumos, cu un palat domnesc din piatră, peste care este pus un pârcălab".

În comuna Cucuteni se află situl arheologic de interes național din punctul „Cetățuia”, de la marginea de vest a satului Băiceni, sit cunoscut pentru că a dat numele culturii Cucutenid din eneolitic, din care se găsesc în acest sit trei așezări distincte, emblematice pentru clasificarea culturii în fazele A, B și AB; în afara acestei așezări, în cadrul sitului se mai găsesc așezări din eneoliticul târziu (cultura Horodiștea-Erbiceni), perioada geto-dacică și secolul al III-lea e.n. Alt sit arheologic de interes național este cel de la „Dâmbul Morii”, la marginea de nord-vest a aceluiași sat, unde s-au găsit alte vestigii ale culturii Cucuteni, faza AB.

În rest, alte șapte situri arheologice și alte trei clădiri sunt incluse în lista monumentelor istorice din județul Iași ca monumente de interes local. Situl arheologic de la „Bogdăneasa” (1 km vest-nord-vest de satul Băiceni) conține așezări din secolele al IV-lea–al III-lea î.e.n. (perioada Latène), secolele al VIII-lea–al IX-lea și secolul al XVIII-lea; situl de la „Dâmbul lui Pletosu” cuprinde așezări din eneolitic (cultura Cucuteni, faza A), secolele I–al II-lea e.n. (epoca daco-romană), secolul al IV-lea (epoca post-romană), secolele al IX-lea–al X-lea și secolele al XVI-lea–al XVII-lea; situl din „grădina lui Pascal” conține urme din secolele al VIII-lea e.n., al IX-lea–al X-lea și al XVII-lea–al XVIII-lea; în situl de la „Mlada” (1,5 km sud-vest de satul Băiceni) conține așezări din secolele al IV-lea–al III-lea î.e.n. și secolele al III-lea–I î.e.n.; situl de la „Siliște” (nord-nord-vest de satul Băiceni) cuprinde așezări din secolele al II-lea–al III-lea e.n., al IV-lea e.n., al VIII-lea–al X-lea și al XV-lea; situl de la „Tarlaua Grajd”, de la marginea de est a satului Bărbătești cuprinde vatra medievală a satului Bărbătești (secolul al XV-lea), precum și așezări din eneolitic (cultura Cucuteni), perioada Latène, secolele al V-lea–al IV-lea î.e.n. (perioada Halstatt), secolele al II-lea–al III-lea e.n., secolul al IV-lea și secolul al XV-lea; în sfârșit, situl de la „Laiu” (600 m nord-nord-vest de satul Săcărești), conține așezări din Halstattul târziu, secolele al II-lea–al III-lea e.n., al XI-lea–al XII-lea, și al XV-lea.

Erasmus+

6. BISERICA "CUVIOASA PARASCHEVA" DIN TÂRGU FRUMOS

Biserica "Cuvioasa Parascheva" din Târgu Frumos este o biserică ortodoxă ctitorită de domnitorul Petru Rareș în preajma anului 1541 în orașul Târgu Frumos (Cercetările arheologice efectuate în 1994 au dus la descoperirea a șapte schelete în fundația lăcașului de cult. Lângă schelete

au fost descoperite șase monede de argint. La un schelet tăiat de fundația pridvorului s-a descoperit o monedă din vremea lui Bogdan al III-lea (1504-1517), ceea ce demonstrează că lucrările de construcție ale bisericii au avut loc după înmormântarea respectivă. În mormintele din apropiere s-au descoperit pietre și urme de mortar, precum și trei monede din vremea regelui ungar Matia Corvin (o monedă perforată din 1488, un denar perforat bătut între anii 1472 și 1485, precum și o altă monedă neperforată din aceeași perioadă), ceea ce indică ridicarea unui lăcaș de cult înainte de aceste înhumări. În alte morminte s-au găsit o

monedă turcească din secolul al XVI-lea și o alta emisă de Ferdinand I în 1546. Informațiile obținute au dus la formularea unei ipoteze asupra existenței unei biserici mai vechi pe locul celei actuale.

Biserica „Cuvioasa Parascheva” din Târgu Frumos a fost ctitorită de domnitorul Petru Rareș (1527-1538, 1541-1546) în jurul anului 1541. Lăcașul de cult este cunoscut și sub denumirea de „Biserica Domnească”, fiind cea mai veche construcție din localitate. Anul construcției nu este

Erasmus+

cunoscut,

pisania bisericii fiind probabil distrusă sau doar ascunsă la construirea în secolul al XVIII-lea a turnului clopotniță de deasupra pridvorului.

Mențiunea clară a ctitorului este făcută în două pomelnice ale bisericii. Cel mai vechi dintre ele datează din perioada imediat următoare construirii lăcașului de cult, fiind pictat în altar cu slove roșii; acest polenic este astăzi grav deteriorat și imposibil de descifrat. O fotografie a sa, împreună cu o transcriere a textului, a fost publicată de Gheorghe Balș în 1928.

Al doilea pomelnic a fost pictat pe lemn la 1815, în perioada domniei lui Scarlat Callimachi (1806, 1807-1810 și 1812-1819); el se mai afla în biserică la sfârșitul anului 1967, când a fost efectuat un inventar al bunurilor parohiei. Pomelnicul a dispărut ulterior, fiind descoperit recent în depozitul de obiecte de patrimoniu al Mănăstirii Golia din Iași. județul Iași).

Călătorind de la Cernigov spre Ierusalim, ieromonahul rus Ipolit

Vișenski a trecut prin Moldova, ajungând la 10 decembrie 1707 în Târgu Frumos, despre care face următoarea consemnare: „A doua zi am ajuns la orășelul numit Târgul Frumos: o biserică acoperită cu paie, șapte case, iar cetățuia pustie.”. La 18 iulie 1755, domnitorul Matei Ghica (1753-1756) a dat schitului de călugări din codrul Iașului, de deasupra Socolei, și bisericii domnești din Târgu Frumos „agiunsă la străcăciuni” „o bucată de loc din hotarul Târgului-Frumos”. Nemulțumiți că schitul din codrul Iașilor le cerea

Erasmus+

bezmăn, târgoveții s-au plâns în 1814 domnitorului Scarlat Callimachi, ei afirmând că i-au purtat de grijă bisericii domnești „*dintru în vechimi și până în zioa de astăzi, adică cu a lor cheltuială s'au făcut boltii i acoperemântul bisericii i trii odăi a bisăricii, ogradă de zăplaji de giur împregiur, zugrăvit catapitesmii, i toati veșmintili bisăricii, doi clopotii, doi policandri, i sfeșnicii, i argintării și alti multe de mari sumă de bani; asăminea și toată liafa și hrana preoțalor slujători de opștii i dăiacon și clisiiarh și dascal, și toată cheltuiala bisericii cu celi trebuincioasă și pominire tictorilor la hram bisăricii*”.

Biserica a fost construită inițial în formă de navă, prin secolul al XVIII-lea, fiindu-i adăugat un turn clopotniță deasupra pridvorului. În decursul timpului, biserica a fost reparată de mai multe ori. Ea a suferit unele transformări înaintea anului 1814, apoi a fost reparată prin 1863, 1869, 1880, 1906 și 1970.

La 26 decembrie 1859, Ion Creangă a fost hirotonit ca diacon în Biserica „Cuvioasa Parascheva“ din Târgu Frumos de către arhiepiscopul Ghenadie

Șendrea de Tripoleos („Aghie Tripolese”), din ordinul mitropolitului Sofronie Miculescu. Criticul literar George Călinescu, autor al unei biografii a scriitorului Ion Creangă, a descris astfel această ceremonie: „*Ceremonia se făcu de către arhiepiscop în ziua a doua de Crăciun în biserica Sfânta Paraschiva din Târgul-Frumos, sub ochii târgoveților bucuroși de priveliște, precum ne putem închipui. Creangă se va fi dus cu căruța ori cu trăsura și se va fi întors așijderi, de astă dată diacon, drept care, cunoscându-i obiceiul, va fi încheiat sărbătoarea în petrecere cu băutură.*”

Iconomul Neculai Dărăngă, preot paroh între anii 1908-1944, este autorul primei (și până acum singurei) monografii a localității, *Monografia comunei Târgu-Frumos* (Tipografia Națională I. S. Ionescu & M. M. Bogdan,

Iași, 1916). El a amenajat un mic muzeu într-una din odăile casei parohiale, salvând astfel de la dispariție mai multe obiecte vechi existente în biserică.^[6] Printr-un proces-verbal încheiat la 20 noiembrie 1980, preotul paroh a predat în depozitul de obiecte de patrimoniu al Mănăstirii Golia din Iași mai multe obiecte ce aparțineau bisericii din Târgu Frumos și care datau de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Printre acestea se aflau 17 icoane și 11 cărți de cult aflate într-o stare avansată de degradare. Restul obiectelor salvate de preotul Dărăngă a dispărut.

În 1994 s-a efectuat un sondaj arheologic care a avut ca scop, pe de o parte, evidențierea elementelor necesare realizării unui proiect de

consolidare-restaurare, iar pe de altă parte, de a aduce precizări privind data ridicării primului moment, precum și etapele de reparații suferite de lăcaș. Informațiile

obținute au dus la formularea unei ipoteze asupra existenței unei biserici mai vechi pe locul celei actuale.

Biserica a fost construită din cărămidă pe temelie de piatră de carieră. Ea are formă de navă, cu absida altarului de formă semicirculară și cu un turn clopotniță deasupra exonartexului (construit ulterior). Edificiul are următoarele dimensiuni: lungime - 29 m, lățime - 9 m și înălțime - 20 m. Fundația bisericii are o adâncime de 1,40-1,55 m. Soclul este din zidărie realizată cu mortar din nisip și var. Colțurile de sud-vest și de nord-vest ale bisericii sunt susținute de contraforturi înalte, în trepte.

În decursul timpului, Biserica „Cuvioasa Parascheva” din Târgu

Frumos a fost înzestrată cu mai multe obiecte (icoane, cărți bisericești etc.), care au astăzi valoare de patrimoniu. Preotul paroh a predat depozitului de obiecte de patrimoniu al Mănăstirii Golia din Iași, printr-un proces-verbal încheiat la 20 noiembrie 1980, 17 icoane aflate într-o stare de conservare mediocră și 11 cărți de cult, dintre care unele erau deja foarte deteriorate. În prezent, în depozitul de obiecte de patrimoniu al Mănăstirii Golia din Iași se află 17 icoane provenite de la Biserica „Cuvioasa Parascheva” din Târgu Frumos. Icoanele au dimensiuni relativ mici, ele fiind pictate în ulei pe lemn la începutul secolului al XIX-lea, cu o singură excepție (icoana Sfinții Apostoli Petru și Pavel, care datează din secolul al XVIII-lea). Cele 17 icoane sunt într-o stare avansată de degradare, având pictura scorjită și afumată, precum și fisuri sau chiar lipsuri de bucăți de lemn.

Erasmus+

7.MORMÂNTUL LUI ION NECULCE DIN PRIGORENI

Mormantul lui Ion Neculce se afla la Biserica de lemn din Prigoreni.

Biserica de lemn din Prigoreni este o biserică de lemn din satul Prigoreni (județul Iași), în cimitirul căreia au fost înmormântați cronicarul Ion Neculce și Ștefan Apetriei Ciubotaru, tatăl scriitorului Ion Creangă.

În trecut, cronicarul Ion Neculce (1672-1745) avea o moșie mare în satul Prigoreni Vechi, pe dealul Coasta Buznii (față în față cu dealul pe care se află și acum biserica familiei Neculce). Aici se afla un conac, din care nu

a mai rămas astăzi nimic, doar locul din mijlocul câmpului, care nu a mai fost lucrat niciodată. Între conac și biserică se află un șes unde era odinioară un iaz, din care se mai vede și astăzi digul.

Biserica inițială a fost construită cu cheltuiala vornicului Ion Neculce, fiind finalizată în perioada domniei lui Grigore al II-lea Ghica

(1726-1733, 1735-1739, 1739-1741 și 1747-1748) și a păstoririi mitropolitului Antonie al Moldovei (1730-1740). La anul 1772, vistiernicul Vasile Neculce a scris un "pomelnic" al satului Prigoreni, copia acestuia fiind păstrată la biserica din sat și originalul, din 1944, la Muzeul de Istorie din București.

În anul 1885, biserica a fost mutată în satul Ion Neculce, fiind restaurată după biserica inițială care data de pe vremea cronicarului Ion

Erasmus+

Neculce. În anul 1934 s-a construit în locul ei o bisericuță cu hramul Prea Cuvioasei Parascheva. Cu acest prilej s-a descoperit mormântul cronicarului Ion Neculce, ctitorul bisericii. Bisericuța s-a șubrezi în timp și a fost desfăcută în 1969.

În anul 1971 s-a început construirea unei noi biserici de lemn pe locul celei vechi, cu un ajutor substanțial primit de la Mitropolia Moldovei și Sucevei și cu sprijinul acordat de Departamentul Cultelor și de autoritățile locale. Lucrările de construcție au fost finalizate în 1973 în timpul păstoririi preotului paroh Aurel Ursaciuc. Noua biserică a fost sfințită în ziua de 22 iulie 1973, duminica, de către dr. Iustin Moiescu, mitropolit al Moldovei și Sucevei, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

Biserica are hramul Sf. Dumitru. În jurul bisericii se află cimitirul localității. Odată cu trecerea timpului, lemnul folosit la reconstituirea bisericii a început să putrezească, fiind atacat de ploi și de zăpezi.

Mormântul cronicarului se află izolat lângă latura de apus a bisericii, având la cap un monument cu bust al cronicarului realizat de sculptorul Iftimie Bârleanu (1916-1986). În piatra monumentului este săpat următorul text: "Deci, fraților cetitorilor, cu cât veți îndemna a ceti pre acest letopisătu mai mult, cu atât veți ști a vă feri de primejdii și veți fi mai învățați". Deși nu se cunoaște exact data morții cronicarului, ziua comemorării are loc prin tradiție în prima sâmbătă de după Sfânta Parascheva (14 octombrie), atunci având loc un pelerinaj la biserica din lemn și la mormântul cronicarului, pelerinaj considerat cea mai mare sărbătoare a satului.

8. GARA PODU ILOAIEI

Gara Podu Iloaiei este o gară construită la sfârșitul secolului al XIX-lea în satul Podu Iloaiei (astăzi oraș în județul Iași).

În iunie 1870 a fost dată în funcțiune linia de cale ferată Pașcani-Iași, construită prin concesiune de către concernul austriac Offenheim. Micul târg Podul Iloaiei se afla pe acest traseu de cale ferată, la o distanță de 23 km de orașul Iași. La sfârșitul secolului al XX-lea, s-a construit la Podu Iloaiei o gară cu un etaj.

La 30 iunie 1941, Gara Podu Iloaiei a fost capătul traseului unui "tren al morții". În dimineața acelei zile a plecat din Iași un tren de marfă cu

aproximativ 2.000 de evrei ieșeni deportați de autorități, două treimi dintre aceștia murind din cauza extenuării și a deshidratării în cele opt ore cât a durat drumul.

În prezent, orașul Podu Iloaiei se află pe magistrala de cale ferată 606 (Iași - Târgu Frumos -

Pașcani), care are o lungime de 76 km. Distanța de 23 km până la Iași este parcursă într-un timp de 25 minute.

În ziua de 30 iunie 1941, au plecat din Gara Iași două trenuri încărcate cu evrei care urmau să fie deportați. Acele trenuri au fost

Erasmus+

denumite ulterior "trenurile morții". Primul tren a plecat spre Călărași, parcurgând acest drum în șapte zile, iar cel de-al doilea a mers spre Podu Iloaiei, făcând până acolo opt ore.

Al doilea tren a plecat spre Podu Iloaiei în dimineața zilei de 30 iunie 1941, pe la orele 5-6 dimineața. El avea 18 vagoane și transporta 1.902 evrei, în ultimul vagon aflându-se cadavrele a 80 de

evrei care fuseseră împușcați, înjunghiați sau bătuți. Vagoanele de lemn erau mici (de 10 tone) și erau folosite pentru transportul materialelor de construcții. În fiecare vagon au fost înghesuiți peste 100 de evrei ieșeni. Deși distanța între Iași și Podu Iloaiei este de 23 km pe calea ferată, "trenul morții" a parcurs-o în opt ore. Condițiile în care a avut loc călătoria au fost inumane: evreii erau înghesuiți în vagoane strâmte, cu gemulețe de 25x60 cm închise cu obloane, căldura de afară era de peste 35 grade, iar oamenii nu au primit hrană și apă de băut.

"De frică, ne-am băgat unul în altul, ca oile, și vagonul părea gol. Un impiegat de mișcare, un tinerel, se agita pe acolo și spunea că el nu expediază vagoanele dacă nu sunt încărcate la capacitate. Și atunci au mai adus 40. Ne-am îngrămădit și tot părea vagonul gol. Până la urmă, ne-au încărcat vreo sută, o sută douăzeci, nu pot să știu. Aproape nu te mai puteai mișca. Noi stăteam mai rău ca animalele, nu aveam aer și nici nu ni s-a dat apă. Vagoanele aveau gemulețe de 25 pe 60 de cm, ale căror obloane au fost închise pe dinafară. Era un fel de cameră de gazare fără gaz și foc. Soarele făcea tot", a povestit Leizer Finchelstein, unul dintre supraviețuitori.

Din cei 1.902 evrei care au plecat din Iași (conform raportului oficial),

au ajuns la destinație doar 708. Sute de evrei au murit pe drum din cauza extenuării și deshidratării. Pentru a supraviețui, au trebuit să-și bea urina și

transpirația stoarsă din haine. Cei care se prăbușeau mureau pentru că alții cădeau peste ei și nu se mai puteau ridica de jos. La Podu Iloaiei, când s-a oprit trenul și au trebuit să coboare, s-a constatat că majoritatea erau morți, iar cei care supraviețuiseră arătau

ca niște cadavre vii. Cei care au scăpat cu viață au fost cazați la familiile evreiești din localitate. În timpul nopții au fost descărcate cadavrele din tren și așezate pe marginea șinelor, iar a doua zi au fost aduși evreii supraviețuitori pentru a-i încărca pe morți în căruțe și a-i duce la cimitirul evreiesc din localitate unde au fost îngropați în gropi comune.

9. MUZEUL VIEI ȘI VINULUI DIN HÂRLĂU

Muzeul Viei și Vinului este un muzeu din Hârlău a cărui activitate este coordonată de Muzeul Etnografic al Moldovei din Iași. Muzeul prezintă istoriei vinului din podgoriile faimoase din zonă și este singurul muzeu viticol din Moldova.

Muzeul din Hârlău este un muzeu al istoriei vinului din podgoriile faimoase din zonă (Vaslui, Rădăuți, Huși, Odobești, Panciu, Botoșani, Hârlău), singurul muzeu viticol din Moldova. Activitatea muzeului este

coordonată de colectivul Muzeului Etnografic al Moldovei din Iași. Din iulie 2006, colecțiile sunt prezentate într-o nou aranjament expozițional. Muzeul cuprinde zece săli, structurate pe două nivele. Clădirea muzeului (restaurată în 1990) este monument istoric (datează de la sfârșitul secolului al XVII-lea). A aparținut unuia din descendenții logofătului Ioan Tăutu. Între 1875 - 1983 a funcționat ca poștă.

Primele trei săli prezintă legătura dintre vin și momentele importante ale vieții precum botezul, nunta și înmormântarea: o cameră dedicată nașterii pruncilor, o cameră unde este reprezentat ritualul nunții, o cameră dedicată ritualului înmormântării etc. Sunt ilustrate tradițiile și obiceiurile moldovenilor, credințe și superstiții legate de vița de vie.

În sala a patra este reconstituită atmosfera hanului, cu masă cu picioarele tip capră, o poliță cu măsuri pentru băutură, piese de harnașament, piese de port, traiste și desagi ale călătorilor etc.

Sala 5 găzduiește un interior tradițional din

subzona Hârlău. Mobilierul, țesăturile (majoritatea din satele vecine Hârlăului) și ceramica întregesc în mod fericit interiorul specific acestei zone.

La subsol se găsește o parte din inventarul unei crame (o mare parte din piese au fost achiziționate dintr-o cramă din județul Vaslui): butoaie, ulcioare, teascuri, zdrobitori, lin, fierbătoare, un răboj pe care țăranul însemna de fiecare dată când scoatea câte o găleată de vin din butoi etc.

O sală este destinată obiectelor care aduc în atenția vizitatorului credințe și superstiții ce înconjurau vița de vie și vinul. Holul de la demisol adăpostește instalații tehnice utilizate la tescuirea strugurilor.

Nu puteau lipsi și obiecte necesare unor meșteșuguri conexe viticulturii, cum ar fi dogăritul sau olăritul (ceramică smălțuită și nesmălțuită, neagră sau roșie). Vizitatorii pot vedea și reconstituirea unui butnării și a unui atelier de olar dar și obiecte de ceramică neagră de la Poiana Deleni - Iași ce a păstrat multă vreme tradiția preistorică a ceramicii negre din Latene-ul dacic.

Acest muzeu, unic ca tematică în Moldova, organizează constant

și manifestări.

10.BISERICA ROTUNDA DIN LEȚCANI

Biserica rotundă din Lețcani este o biserică ortodoxă din satul Lețcani (județul Iași), considerată unicat în România prin planul ei perfect rotund asemănător Bisericii Sfântului Mormânt de la Ierusalim.

Istoricul Nicolae Stoicescu, membru de onoare al Academiei Române, o considera „o construcție singulară în felul său”. Cercetătorul Sorin Iftimi afirmă că *"planul circular al acestei construcții, privit prea adesea ca o simplă curiozitate arhitectonică, i-a adus o anumită faimă, fiind considerată un uncat, pe teritoriul României"*.

Data construirii Bisericii Rotunde din Lețcani nu este cunoscută. Istoricul N.A. Bogdan (1858-1939), care a vizitat biserica la începutul secolului al XX-lea, menționa o tradiție conform căreia această biserică ar data din vremea lui Ștefan cel Mare.

Biserica din satul Lețcani a fost construită la sfârșitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea de către marele logofăt Constantin Balș "Ciuntul" (1744-1828) - fiul marelui logofăt Lupu Balș - și soția sa, Ana Catargi (d. 1812). Hramul inițial al bisericii a fost "Sf. Împărați Constantin și Elena", împărăteasa Elena a Bizanțului fiind cea care a construit pentru prima dată o biserică de plan rotund, deasupra

mormântului lui Iisus Hristos de la Ierusalim. Hramul inițial al bisericii (Sf. Constantin și Elena), în afară de legătura cu numele ctitorului, era o trimitere către ctitorii Bisericii Sfântului Mormânt de la Ierusalim. În Diata marelui logofăt Constantin Balș din 30 ianuarie 1822, publicată în "Uricariul", XI, p. 337-359, boierul lăsa suma de 1.000 de lei pentru a fi trimisă, cu pomelnic, la Sf. Mormânt, devenind astfel ctitor al Bisericii Sf. Mormânt.

Biserica are o formă neobișnuită datorită planului ei perfect rotund, ceea ce o face să fie o biserică-unicat în România și una dintre puținele

biserici circulare din lume. Forma bisericii este pusă pe seama influenței neoclasicismului rusesc, apărut la sfârșitul veacului al XVIII-lea.

Prin planul său rotund, acest lăcaș de cult este asemănător bisericii construite de împărăteasa Elena a Bizanțului deasupra a mormântului lui Iisus Hristos de la Ierusalim. Acest stil arhitectonic s-a răspândit de la Ierusalim în Occident, ajungând și în România.

Biserica nu are dimensiuni mari. Intrarea se face prin partea de vest, printr-un portic alcătuit din patru coloane cu capitele ionice, deasupra acestora ridicându-se o mică clopotniță. O serie de console susțin cornișa, acest stil întâlnindu-se și la alte case din Iași, cum ar fi Institutul "Notre Dame de Sion", care datează cam din aceeași epocă. În partea de răsărit, altarul are o formă de semicerc și înălțime mai redusă decât a planului circular, fiind alipit de cercul mare al bisericii. În absida altarului se află o altă intrare în biserică.

Catapeteasma bisericii datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea, icoanele fiind lucrate de zugravul Gh. Ionescu din Iași (1908-1909) în stil neobizantin.

Erasmus+

11. MUZEUL SITULUI ARHEOLOGIC CUCUTENI

Muzeul Sitului Arheologic Cucuteni este un muzeu național de arheologie din localitatea Cucuteni, județul Iași. Construcție în sit, de protecție

a unui mormânt princiar din secolele IV - III a.Chr., adăpostește și elemente de istorie locală, precum și vitrine cu piese de arheologie originale datând din perioada culturii cucuteniene. Situată în marginea de nord a satului Cucuteni, pe dealul Gosan, în punctul „La pietrărie”,

necropola tumulară daco-getică este datată în secolul al IV-lea a.Chr. și prezintă opt tumuli (mormintele funerare). Trei dintre acestea au fost cercetate sistematic de către arheologi, cea mai mare dintre ele (morminta nr. 2, cu înălțimea de 3,30 m și diametrul de 35 m) fiind protejată de o construcție specială ridicată în 1984, cu prilejul centenarului descoperirii culturii Cucuteni. Morminta adăpostește un fel de incintă de piatră, în formă rotunjită, prevăzută în partea de SE cu o cale de acces. În cuprinsul incintei s-au descoperit patru morminte de incinerare, unul principal pentru care s-a ridicat morminta și trei secundare. Modul de construcție al edificiului (fără stâlpi de susținere) ce adăpostește morminta permite o vedere generală asupra tumulului secționat.

Cultura Cucuteni sau *Cucuteni-Tripolia*, una dintre cele mai vechi civilizații din Europa, și-a primit numele după satul cu același nume din apropierea Iașiului, unde în anul 1884 s-au descoperit primele vestigii. Cultura Cucuteni a precedat cu câteva sute de ani toate așezările umane din Sumer și Egiptul Antic. Cultura Cucuteni se întindea pe o suprafață de 350.000 kilometri pătrați, pe teritoriul actual al României, Republicii Moldova și Ucrainei.

Pe teritoriul României cultura Cucuteni era răspândită în Moldova, nord-estul Munteniei, sud-estul Transilvaniei și Basarabia și se caracteriza printr-o ceramică de foarte bună calitate, bogat și variat pictată. Ceramica din cultura Cucuteni este unică în Europa, găsindu-se unele asemănări, destul de pregnante, doar între ceramica Cucuteni și oceramică dintr-o cultură neolitică din China. Între cele două culturi este o distanță de timp foarte mare, cea din China apărând după circa un mileniu față de cea de la Cucuteni.

Pe ceramica Cucuteni predomină decorul în spirală, cu numeroase variante și combinații. S-au găsit și figuri feminine cu torsul plat, decorate cu motive geometrice.

Populația aparținând culturii Cucuteni avea o organizare protourbană, cu locuințe mari, cu vetre interioare. Aveau ca ocupație vânătoarea, agricultura și meșteșuguri casnice, cum ar fi: țesut, olărit, confecționare de unelte.

În locuințele ce fac parte din cultura Cucuteni au fost întâlnite câteva cazuri unde, în podeaua locuințelor, au fost descoperite oase umane, o posibilă mărturie a faptului că oamenii se îngropau la temelia caselor, în mod ritualic. Acest lucru pare să

Erasmus+

fie susținut și de lipsa necropolelor.

Specialiștii vorbesc despre un cult al zeiței-mamă, dovadă fiind statuetele antropomorfe descoperite. Populația Cucuteni practica și diferite culte solare evidențiate mai ales prin pictură.

Culorile predominante pe ceramica Cucuteni sunt roșul, albul și negrul, cu unele variații în funcție de temperatura la care a fost ars vasul respectiv. Ca formă, vasele diferă de la simple pahare la vase mari de tipul amforelor.

"Acest proiect a fost finanțat cu ajutorul Comisiei Europene.

Aceasta publicație nu angajează decât autorul și Comisia nu e responsabilă de informațiile pe care le conține și de utilizarea sa".